

MINISTERSTVO ZEMĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA KVĚTINY A OKRASNÉ ROSTLINY

2022

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český statistický úřad, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Svaz květinářů a floristů ČR, Olomouc
Svaz školkařů ČR, Olomouc
Školkařský svaz Ovocnářské unie ČR, Holovousy
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Brno
Státní zemědělský intervenční fond, Praha
Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s., Praha
Mezinárodní asociace zahradnických producentů
(International association of horticultural producer) - AIPH

Odbor rostlinných komodit MZe

Autorky:

Bc. Irena Buchtová, MZe

Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Ředitel odboru:

Ing. Zdeněk Trnka, MZe

Autor fotografie:

Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Vedení odboru touto cestou děkuje za spolupráci všem zpracovatelům podkladů.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici v budově Ministerstva zemědělství.

Dále jsou rovněž k dispozici na stránkách: www.eagri.cz, navigace – zemědělství, rostlinné komodity, okrasné rostliny – situační a výhledové zprávy.

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-657-6 ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
KVĚTINY
A OKRASNÉ ROSTLINY

ZÁŘÍ
2022

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
ČÁST A – Obecná část	5
Zásahy státu a opatření EU	5
Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU	5
Společná organizace trhu EU – živé rostliny a květiny	6
Vnější obchodní politika EU	7
Daňová politika.	8
Dotační politika	8
Normy jakosti a požadavky na rozmnožovací materiál	17
Právní předpisy ČR vztahující se k sektoru.	17
Zapojení ČR do mezinárodní spolupráce a obchodu.	21
Spolupráce odborné praxe a státní správy	22
ČÁST B – Květinářství a školkařství ve světě a v EU	23
Květinářství a školkařství ve světě	23
Květinářství a školkařství v EU	24
ČÁST C – Květinářství a školkařství v ČR	27
ČÁST D – Květinářství v ČR	28
Současný stav tuzemského květinářství.	28
SPotřeba a užití květin v ČR	29
Cenový vývoj v ČR.	30
Zahraniční obchod ČR s květinami.	31
ČÁST E – Školkařství okrasných druhů v ČR	39
Současný stav českého školkařství okrasných druhů	39
Spotřeba a užití školkařských výpěstků okrasných druhů v ČR	41
Cenový vývoj výpěstků okrasných druhů.	42
Zahraniční obchod ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů	43
ČÁST F – Školkařství ovocných druhů v ČR	45
Současný stav českého školkařství ovocných druhů v ČR	45
Spotřeba a užití školkařských výpěstků ovocných druhů v ČR.	49
Cenový vývoj školkařských výpěstků ovocných druhů v ČR	50
Zahraniční obchod ČR se školkařskými výpěstky ovocných druhů.	52

ÚVOD

Předkládaná Situační a výhledová zpráva „Květiny a okrasné rostliny“ (SVZ OKR) má za cíl popsat souhrnně sektor květinářství a školkařství ovocných a okrasných druhů v České republice. Dále pak předložit odborné veřejnosti ucelený přehled o postavení tohoto sektoru v tuzemském, evropském i světovém prostředí, včetně legislativního zázemí v rámci společné zemědělské politiky EU i zemědělské politiky ČR. SVZ OKR 2022 je vydávána Ministerstvem zemědělství (MZe) a navazuje na SVZ OKR z roku 2019. Uvedené zahradnické oblasti nejsou předmětem pravidelných statických šetření, proto předkládaný přehled vznikl především na základě dat jednotlivých odborných svazů.

SOUHRN

Oblast květinářství a školkařství okrasných druhů společně se školkařstvím ovocných druhů jsou nedílnou součástí zemědělské rostlinné výroby. Vyznačují se několika společnými charakteristikami, mezi které patří především vysoká intenzita produkce, velký podíl ruční práce a používání speciálních pěstebních technologií zahrnujících speciální mechanizaci a pěstební plochy (skleníky, fóliovníky, kontejnerovny). Produkty jsou nepotravinářského charakteru. Pěstuje se velký počet rodů, druhů, odrůd a kultivarů různými zahradnickými postupy. Pěstební plochy jednotlivých podniků nejsou velké a často jsou pod úrovní základní minimální výměry pro přímé platby.

V ČR jsou květinářství a školkařství zahradnickými obory s velmi dlouhou tradicí, zručnost a zkušenosti českých zahradníků byly vždy pojmem. Květinářské a školkařské výpěstky nacházejí uplatnění ve výsadbách trvalých kultur a ve výsadbách uskutečňovaných v rámci programů na ochranu přírody, krajiny a městské zeleně.

V roce 2020 dosáhla v ČR produkce květin a školkařských výpěstků podle údajů ČSÚ hodnoty 4,9 mld. Kč, což představovalo 5,6% podíl na celkové rostlinné výrobě v ČR v tomto roce. V roce 2021 však došlo k poklesu produkce o 16 % na hodnotu 4,1 mld. Kč a na celkové rostlinné výrobě v ČR se tak podílela 4,3 %.

Tuzemská květinářská produkce podle šetření Svazu květinářů a floristů ČR (SKF) dosáhla v roce 2021 nejvyšší hodnoty, a to ve výši 2,75 mld. Kč, což je meziroční 19% zvýšení. Spotřeba květin dlouhodobě rostla, avšak v roce 2020 občan ČR nakoupil květiny v hodnotě 1 217 Kč, tj. meziroční snížení o 3 %. Toto snížení bylo způsobeno zejména pandemií COVID-19, avšak též navýšením cen květin v souvislosti s růstem cen energií, materiálů a dopravy. V roce 2021 se spotřeba květin výrazně zvýšila téměř o 12 % na 1 360 Kč/os./rok. **Bilance zahraničního obchodu** s květinářskými produkty zůstává výrazně pasivní. V roce 2020 došlo k poklesu záporného salda o 5,4 % na hodnotu 3,84 mld. Kč, avšak v roce 2021 opět meziročně vzrostlo o 17,3 % na 4,50 mld. Kč.

Tuzemská produkce okrasných dřevin zažívá v současné době stagnaci. Oproti roku 2020, kdy výměra ploch školek dle údajů Svazu školkařů ČR (SŠ ČR) činila 1 290 ha, došlo v roce 2021 pouze k nepatrnému zvýšení na 1 295 ha. **Bilance zahraničního obchodu s okrasnými dřevinami** je však vysoce pasivní. V roce 2020 dosáhla záporná bilance 883,2 mil. Kč, v roce 2021 dokonce 1 047,3 mil. Kč, což představuje meziroční zvýšení záporného salda o 18,6 %. V roce 2021 došlo k meziročnímu zvýšení dovozu školkařských výpěstků o 17,3 % v hodnotě 1 264,1 mil. Kč. Vývoz se v roce 2021 zaznamenal rovněž nárůstem, a to o 11,6 % na hodnotu 216,8 mil. Kč. Tuzemští školkaři vyvážejí svou produkci především na Slovensko, dále též do Polska, Rumunska a Německa.

Tuzemská produkce výpěstků ovocných dřevin v roce 2020 meziročně vzrostla o 8 % na hodnotu téměř 18,0 mil. ks. V roce 2021 však došlo k opětovnému poklesu produkce o 10 % na 16,2 mil. ks. Stálý výrazný zájem je zejména o kontejnerované výpěstky určené pro malospotřebitele, a to především o malé ovocné druhy jako jsou borůvky, maliník, ostružiník a další. **Bilance zahraničního obchodu s ovocnými výpěstky** se od roku 2015 pohybuje v kladných hodnotách. V roce 2021 došlo oproti

předchozímu roku k výraznému nárůstu dovozu školkařských výpěstků (téměř o 55 %) na hodnotu 72,5 mil. Kč. Obdobný vývoj zaznamenal i vývoz školkařských výpěstků ovocných druhů, který v roce 2021 vzrostl o 64,2 % na hodnotu 135,0 mil. Kč. Kladné saldo tak v roce 2021 dosáhlo rekordní hodnoty 62,5 mil. Kč.

Roky 2019 až 2022 jsou dokladem probíhající změny klimatu, kdy se stále více projevují teplotní a srážkové extrémny, zejména extrémní dlouhodobá sucha a jarní mrazy, ale i mimořádně vysoké teploty vzduchu. Tyto projevy počasí mají v mnoha směrech negativní dopady na rostliny.

ČÁST A – OBECNÁ ČÁST

ZÁSAHY STÁTU A OPATŘENÍ EU

Do této kapitoly je zahrnuto:

- Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU
- Společná organizace trhu EU – živé rostliny
- Vnější obchodní politika EU
- Daňová politika
- Dotační politika
- Normy jakosti a požadavky na rozmnožovací materiál
- Právní předpisy vztahující se ke komoditě
- Zapojení ČR do mezinárodní spolupráce a obchodu
- Spolupráce odborné praxe a státní správy

Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí ES, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz). Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy EU, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, v organizačním zabezpečení, v rozlišení obchodních transakcí, ve sběru některých údajů a způsobu jejich vykazování, ve výši prahů pro vykazování apod.).

Povinnost vykazovat data pro Intrastat v ČR vzniká osobám (právníkům i fyzickým) registrovaným nebo identifikovaným v ČR k DPH, které odeslaly zboží do jiného členského státu anebo přijaly zboží z jiného členského státu, a to v hodnotě dosahující prahu pro vykazování údajů do Intrastatu.

Zpravodajskými jednotkami se mohou stát nejen tzv. plátcí DPH, včetně zastupujících členů skupin spojených osob registrovaných k DPH jako skupiny v souladu s ustanovením § 5a až 5c zákona o DPH, ale i právnické osoby, jako jsou např. veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy a jiné, které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data pro Intrastat může vzniknout také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH současně v ČR i v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, nebo i zahraničními osobám s daňovou povinností k DPH v ČR. Místně příslušným celním úřadem pro odevzdávání výkazů pro Intrastat i pro registraci k elektronickému předávání těchto výkazů je pro tyto zpravodajské jednotky Celní úřad pro hlavní město Prahu.

Práh pro vykazování je limit hodnoty odeslaného nebo přijatého zboží, který si zpravodajská jednotka musí sama počítat od začátku každého kalendářního roku anebo ode dne přidělení DIČ k DPH, a to zvláště za přijaté a zvláště za odeslané zboží. Výše prahu je stanovena od 1. ledna 2019 na 12 mil. Kč fakturované hodnoty jak pro odeslané, tak pro přijaté zboží.

Základní nařízení Evropské unie

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91,

- b) Nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92,
- c) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů,
- d) Příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 – prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2020/1577,
- e) Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/1470, o klasifikaci zemí a území pro evropské statistiky mezinárodního obchodu se zbožím a o geografickém členění pro jiné podnikové statistiky,
- f) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterými se stanoví celní kodex Unie, včetně prováděcích nařízení č. 2015/2446, 2015/2447 a 2016/341,
- g) Směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty.

Základní právní předpisy České republiky související se zahraničním obchodem

- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky,
- Vyhláška č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech,
- Nařízení vlády č. 244/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona v oblasti statistiky, ve znění vlády č. 323/2018 Sb.,
- Sdělení Českého statistického úřadu č. 320/2019 Sb., o stanovení Seznamu vybraného zboží a doplňkových statistických znaků,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 90/2012 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,

Společná organizace trhu EU – živé rostliny a květiny

V rámci Společné zemědělské politiky EU (SZP) jsou květiny a školkařské výpěstky zahrnuty do vlastní společné organizace trhu (SOT) pod názvem *živé rostliny a květiny*. Tato skupina zahrnuje široké spektrum produktů – celou kapitolu 06 celního sazebníku, tj. cibule, hlízy, živé rostliny (okrasné rostliny a školkařské výpěstky, sadbu zeleniny, jahodníku a květin apod.) a květinářské produkty.

Evropská komise je tak oprávněna v rámci regulace SOT s květinami a živými rostlinami:

- pomoci přizpůsobit zásobování podle požadavků trhu přijetím opatření
 - zvyšujících a zajišťujících kvalitu trhu;
 - lépe organizujících vlastní produkci, zpracování a marketing;
 - usnadňujících sledování vývoje cen;
 - umožňujících zavedení krátko – a dlouhodobých předpovědí, založených na průměru produkce;
- požadovat licence na dovoz určitých produktů, jako nástroje řízení trhu;
- ročně stanovit (před obchodní sezónou) jednu nebo více minimálních cen pro komodity pod KN kódem 060110 pro vývoz do třetích zemí; v tomto případě pak tyto produkty smí být vyváženy pouze za tuto minimální cenu nebo cenu vyšší.

V rámci umožnění růstu trhu a zároveň snížení administrativní zátěže zemědělců společně se zjednodušením a zprůhledněním pravidel EU zrušila obchodní normy pro živé rostliny, používané od roku 1968.

Základní nařízením pro SOT je **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013**, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a kterým se zrušují NR (EHS) č. 99/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, ve znění pozdějších předpisů.

Vnější obchodní politika EU

EU je celní unií vytvořenou v souladu s pravidly WTO. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník. Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s nařízením Komise EHS č. 2658/87), elektronická podoba na adrese:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/ nebo na adrese www.celnisprava.cz/cz/aplikace a 1x ročně je vydáván v Úředním věstníku EU.

Česká republika jako členský stát EU participuje na **bilaterálních dohodách, které má EU uzavřeny s mimounijními zeměmi (tzv. třetími zeměmi)**. Formy těchto dohod jsou různé a postihují různé úseky a úroveň spolupráce. Většina z nich obsahuje část týkající se buď obchodu se zemědělskými a potravinářskými výrobky, nebo spolupráce v oblasti zemědělství. Nejčastějším typem dohod jsou **dohody asociací (AA)**, které zakládají přidružení (obvykle včetně vytvoření zóny volného obchodu – FTA) a jsou uzavírány se zeměmi, které buď hodlají vstoupit do EU, nebo chtějí mít s EU velmi úzké obchodní vztahy (např. Moldavsko, Gruzie, Srbsko, Ukrajina atd.).

Jednou z forem **dohod o volném obchodu (FTA)**, které poskytují preferenční obchodní koncese za účelem postupného uvolnění obchodu, jsou **dohody o volném obchodu (DCFTA)**, jejichž podoba v poslední době nabývá formy **prohloubené a komplexní dohody**.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu je oblast Středomoří EUROMED (Maroko, Palestinská území, Tunisko, Jordánsko, Libanon, Egypt, Alžírsko, Izrael, Sýrie).

Neméně využívanou smluvní základnou pro spolupráci se zeměmi, kterým EU poskytuje různé formy pomoci za účelem jejich rozvoje, jsou **dohody o partnerství a spolupráci (PCA) a dohody o hospodářském partnerství (EPA)**. V rámci těchto dohod může EU poskytnout partnerským třetím zemím **autonomní obchodní preference (ATP)**, umožňující bezcelní přístup jejich zboží na unijní trh (např. Moldavsko, autonomní kvóty pro hroznové víno, jablka a švestky).

Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, tzn. se členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko.

Neméně důležitá z hlediska zemědělských komodit je dohoda o spolupráci se skupinou afrických, karibských a tichomořských rozvojových zemí (**ACP**). Významné jsou rovněž preferenční dohody s Tureckem, Izraelem, dále dohody s Čínou, Chile, Makedonií, Mexikem a Mongolskem.

S vyspělými mimoevropskými zeměmi, jako je Austrálie, Kanada, Japonsko, Korejská republika, Hongkong, Tchaj-wan, Nový Zéland, Singapur a USA, probíhá obchod EU na základě smluvních celních sazeb. Na některé vybrané zemědělské výrobky existují komoditní preferenční ujednání.

Pro úplnost je třeba zmínit, že za stanovených podmínek je možné partnerům poskytnout **jednostranné (autonomní) preference**, obvykle v podobě snížení, resp. odstranění celních sazeb. EU této možnosti využívá ve vztahu vůči rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím podle Všeobecného systému preferencí zemím západního Balkánu, zemím Východního Partnerství, 20 zámořským zemím a územím, s nimiž mají Dánsko, Francie, Velká Británie a Nizozemsko zvláštní vztahy.

Daňová politika

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Základní sazba daně je stanovena ve výši 21 % a snížené sazby ve výši 15 %. Kapitola 06 (živé dřeviny a jiné rostliny; cibule, kořeny a podobné; řezané květiny a okrasná zeleň) celního sazebníku je zařazena do skupiny podléhající snížené sazbě DPH, tj. 15 %, do stejné sazby je zařazena i kapitola 12 (olejná semena a olejnaté plody; různá zrna, semena a plody; průmyslové nebo léčivé rostliny; sláma a pícniny).

Dotační politika

Pro skupinu květin a školkařských výpěstků přicházejí v úvahu dotační programy, které lze v roce 2021 rozdělit do následujících skupin:

A) Národní podpory (STATE AID)

Dotační programy Ministerstva zemědělství v zemědělství a potravinářství

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2021 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

Od roku 2020 administrace dotačních programů přechází plně do kompetence SZIF a to dle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (s výjimkou dotačního programu 6. Genetické zdroje). Žádosti se podávají prostřednictvím Portálu farmáře SZIF.

S touto změnou došlo také ke změně zákona č. 256/2000 Sb. o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a změny.

▪ **1.1. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách a podpora dopravy závlahové vody**

Účelem je zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků. Předmětem dotace je vybudování funkční kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách mimo území hl. města Prahy. Součástí investice musí být zařízení na měření spotřeby vody. U školek se dotace vztahuje na plochy určené k produkci školkařských výpěstků určených k výsadbě ovocných sadů, chmelnic, vinic a k produkci školkařských výpěstků okrasných školek. Podmínkou je, že příjemce dotace bude s předmětem dotace podnikat min. 7 let. Vegetační období školkařských výpěstků končí 30 dnů před termínem odlistění stanoveným vyhláškou č. 96/2018 Sb., o množitelských porostech.

Sazba dotace je do 72 000 Kč/ha vybudované kapkové závlahy.

- V rámci tohoto dotačního programu byla v roce 2020 proplacena jedna žádost s výměrou 0,57 ha v hodnotě 41 040 Kč. V roce 2021 nebyla registrována žádná žádost o dotaci.

▪ **3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin**

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3. d. – podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům

a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, léčivých, aromatických a kořeninových rostlin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin. Podpora do výše 70 % prokázaných vyjmenovaných nákladů. Příjemce dotace musí vyjádřit svůj souhlas se zpřístupněním výsledků podporovaného programu pro veřejnost.

Podpora je poskytována dle článku 31 nařízení Komise (EU) č. 702/2014.

■ 9. A. b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Podporováno je vydávání publikací doporučených odrůd a souvisejících informací, poskytovaných pěstitelům zdarma, pořádání výstav pěstovaných rostlin, podpora pořádání seminářů a školení pro pěstitelskou veřejnost a podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin, které jsou následně publikovány. Žadatelem o podporu může být jen subjekt splňující kritéria malého a středního podniku ve smyslu Přílohy I nařízení Komise (EU) č. 702/2014. Podpora je poskytována na základě čl. 21 a čl. 24 nařízení Komise (EU) č. 702/2014.

- V rámci dotačního programu 9.A.b.1-3 bylo v roce 2020 v sektoru květinářství a školkařství proplaceno 6 žadatelům celkem 4,8 mil. Kč.
- V roce 2021 bylo proplaceno celkem 51 žadatelům dotace ve výši 1,94 mil. Kč (1 žádost o dotaci ve výši 8,43 mil. Kč nebyla dosud schválena k proplacení). Velký vliv na pořádání výstav a seminářů měla omezení spojená s pandemickou situací COVID-19, která začala v roce 2020.

■ 9. F. Podpora poradenství v zemědělství

Účelem je konzultační a metodická pomoc zemědělským podnikům formou šíření informací o opatřeních Programu rozvoje venkova a o aktuálních problémech při realizaci společné zemědělské politiky; transfer výsledků výzkumu a vývoje do praxe. Podpora je poskytována dle čl. 21. nařízení Komise (EU) č. 702/2014. Zejména jde o:

9.F.e. Podpora v oblasti zemědělství zaměřená na cílený přenos všeobecných informací na území ČR o realizaci společné zemědělské politiky v souladu s regionálními prioritami. Přenos informací mikro, malým a středním podnikům, působícím v odvětví zemědělské prvovýroby a zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh formou vstupních konzultací (telefonické, e-mailové, osobní), webových stránek, odborných/výukových materiálů, seminářů, workshopů a kurzů.

Výše dotace je do výše 100 % uznatelných nákladů souvisejících s předmětem dotace dle schváleného plánu činnosti na daný kalendářní rok (dále jen „plán činnosti“) předložených žadatelem.

- Minimální výše uznatelných předpokládaných nákladů stanovených v plánu činnosti je 1 000 000 Kč na žadatele.
- Maximální výše uznatelných předpokládaných nákladů stanovených v plánu činnosti je 11 500 000 Kč na žadatele.

9.F.i. Odborné konzultace k podpoře poradenství v zemědělství, zaměřená na odborné konzultace formou telefonického, elektronického, písemného či osobního kontaktu časově limitovaného (do 60 minut), které pomohou tazateli, tj. mikro, malým a středním podnikům, zodpovědět jednotlivý odborně zaměřený dotaz provozního charakteru. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

Výše podpory je odlišena dle daného subjektu:

- a) sazba do 450 000 Kč/žadatele, u něhož se na řešení výzkumných projektů podílí max. 30 zaměstnanců,
- b) sazba do 550 000 Kč/žadatele, u něhož se na řešení výzkumných projektů podílí min. 31 zaměstnanců.

Intenzita podpory:

- a) konzultace k odborným tématům: do výše 50 % způsobilých nákladů,
- b) konzultace k inovacím: do výše 100 % způsobilých nákladů (výše podpory na tyto poradenské a podpůrné služby poskytnutá v kterémkoli období tří let nepřesáhne 200 000 EUR na jeden podnik).

■ **9. H. Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí**

Podpora marketingu a propagace vystavovatelů z České republiky, jejich výrobků, případně služeb na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí.

■ **10. D. Podpora evropské integrace nevládních organizací**

Účelem je podpora vstupu, členství, zastoupení členství a činnost českých stavovských agrárních nevládních organizací (u členů řádných i přidružených) v mezinárodních nevládních organizacích (podpora rozvoje demokratické občanské společnosti), za které se z hlediska tohoto dotačního titulu **pro rok 2021** považují: Konfederace mladých farmářů (CEJA), Evropská konfederace zemědělských producentů (COPA), Všeobecný výbor pro zemědělské družstevnictví EU (COGECA), Association for Innovative Farming (AIF), FoodDrinkEurope, Konfederace evropských vlastníků lesů (CEPF), Evropská federace obecních lesů (FECOF), Evropská federace chovatelů ryb (FEAP), Evropská asociace lesních školek (EFNA), Evropská školkařská asociace (ENA), Asociace evropských regionů horských oblastí (EUROMONTANA), Sdružení evropských vinařských regionů (AREV), IFOAM EU Group, Mezinárodní asociace zahradnických producentů (AIPH), Organizace evropských vlastníků půdy (ELO), Farm Europe, FLORINT, Evropská komise, Evropský parlament, Evropský hospodářský a sociální výbor, Výbor regionů.

Výše podpory je fixní částka dle rozhodnutí MZe podle náročnosti začlenění do vyjmenovaných mezinárodních nevládních organizací. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

■ **13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu**

Účelem dotace je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků, respektive krmiv na evropském trhu, hlavně s ohledem na jakost, nezávadnost a dohledatelnost výrobků. Zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů (včetně Integrované prevence a omezování znečištění).

Dotaci lze poskytnout pro:

- a) modernizace výrobních zařízení,
- b) zavádění nových technologií,
- c) investice do technologií související s diverzifikací produkce provozovny o další nové výrobky,
- d) investice do technologií související se zásadní změnou výrobního postupu stávající provozovny,
- e) zlepšení a racionalizaci postupů zpracování zemědělských produktů,
- f) investice ke zlepšování a monitorování kvality potravinářských výrobků, resp. krmiv,
- g) zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí,
- h) zavádění technologií souvisejících s dohledatelností potravinářských výrobků, resp. krmiv.

B) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. (dále jen „PGRLF“) již od roku 1993 podporuje stávající, ale i začínající zemědělské podnikatele. Umožňuje obnovovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné a bez podpory PGRLF obtížně dostupné. Podporou pojištění se daří postupně zvyšovat stále nedostatečnou úroveň propojištěnosti v pojištění plodin a zvířat a tím do jisté míry eliminovat specifická rizika podnikání v zemědělském sektoru.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je v současné době subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby. Dalšími činnostmi PGRLF je finanční podpora pojištění plodin, hospodářských zvířat a lesních porostů, podpora ve formě úvěrů poskytovaných PGRLF na nákup nestátní zemědělské půdy nebo podpory sociálního zemědělství či podpora ve formě zajištění komerčních úvěrů. Aktuální informace o pravidlech pro poskytování podpor PGRLF jsou uvedeny na internetové stránce fondu: www.pgrlf.cz.

Program Zemědělec

Cílem je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských prvovýrobců, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení, technologických celků, výstavby, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku či investic na nákup plemenných zvířat, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalšímu rozvinutí produkce podniku zemědělského prvovýrobce.

Program Podpora školkařských provozoven na pozemcích určených k plnění funkce lesa

Poskytování podpory ve formě subvence úroků z investičních úvěrů na nákup strojního zařízení a mechanizačních prostředků. Příjemci podpory mohou být podnikatelé, kteří jsou vedeni v evidenci dodavatelů reprodukčního materiálu, řadí se do kategorie mikropodniků, malých či středních podniků a svoji činnost realizují na pozemcích určených k plnění funkce lesa. Program je poskytován v režimu *de minimis* (= až 200 000 EUR na jeden podnik).

Program Zpracovatel

Program je určen podnikatelům, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů a dosahují požadované hranice příjmů ze zpracování zemědělské produkce. Podpora je poskytována ve formě subvence části úroků z úvěrů poskytnutých na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů. Program je poskytován v režimu *de minimis*.

Program Podpora nákupu půdy – snížení jistiny úvěru

Program určený na podporu nákupu nestátní zemědělské půdy, v rámci kterého je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených ke snížení jistiny úvěrů poskytnutých komerčními subjekty na nákup zemědělské půdy. Podpora bude poskytnuta až do výše limitu příslušného nařízení *de minimis*. Uvedená podpora může být poskytnuta i opakovaně. Program podpory je určen pro zemědělské podnikatele, kteří působí v oblasti zemědělské prvovýroby.

Program Podpora pojištění

Účelem podpory je částečná finanční kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění plodin a hospodářských zvířat s cílem dosažení vyšší propojištěnosti a snížení podnikatelských rizik v zemědělském sektoru.

Výše podpory se v rámci jednotlivých programů pohybuje mezi 50 % až 65 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění.

Výše podpory:

- V rozmezí od 35 % do 65 % prokázaných uznatelných nákladů na pojištění speciálních plodin pro Příslušný rok.
- V rozmezí od 10 % do 50 % prokázaných uznatelných nákladů na pojištění ostatních plodin pro Příslušný rok.

Pro účely poskytování finanční podpory se **speciálními plodinami**, jakožto předměty pojištění, rozumí zejména:

- trvalé kultury vč. školek, tj. réva vinná, chmel, ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandloně, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny, jeřáb černý, jeřáb obecný, kaštanovník jedlý),
- jahody,
- brambory, cukrová řepa,
- zelenina,
- okrasné rostliny vč. školek a léčivé, aromatické a kořeninové rostliny (LAKR),
- přadné rostliny (len a konopí),
- produkce trav a jetelovin pěstovaných na semeno.

Program Sociální zemědělství

Program podpory je určen zemědělskému prvovýrobcí, který umožní znevýhodněným osobám spolupodílet se na běžných (nebo zvláště vyčleněných) činnostech farmy, má uzavřené pracovní smlouvy s uvedenými osobami a uzavřenou smlouvu s registrovaným poskytovatelem sociálních služeb či sám je registrovaným poskytovatelem sociálních služeb. V rámci uvedeného programu jsou poskytovány úvěry PGRLF, a to úvěry jak investiční, tak úvěry provozní.

Program Zajištění úvěrů

V rámci programu podpory PGRLF ručí za investiční úvěry poskytnuté komerčními bankami. Příjemci podpory mohou být nejen podnikatelé, kteří se zabývají zemědělskou prvovýrobou a/nebo zpracováním zemědělských produktů, ale i podnikatelé zabývající se hospodařením v lesích nebo podnikatelé zabývající se zpracováním dřeva. Příjemcem podpory může být také podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem (pachtýřem) nebo vypůjčitelem lesa a hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo obec zabývající se činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Ručení může být také poskytnuto za bankovní úvěry určené na informační a propagační opatření na podporu zemědělských produktů a potravinářských výrobků ze zemědělských produktů na vnitřním trhu EU a/nebo ve třetích zemích. Jde o projekty, o kterých rozhodla EK a které jsou spolufinancovány z rozpočtu EU.

V souvislosti s přípravou otevření Fondu těžko pojistitelných rizik se připravují změny stávajících programů Podpora pojištění a Podpora pojištění produkce sadebního materiálu pěstovaného ve školkách. Nová pravidla pro poskytování podpory budou zveřejněna, jakmile bude schválena jejich finální podoba, o které bude PGRLF mimo jiné informovat na svých internetových stránkách www.pgrlf.cz.

V souladu se Zásadami pro poskytování finanční podpory pojištění Podpurným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. poskytne PGRLF, a.s. finanční podporu žadateli, který má sjednanou pojistnou smlouvu s pojišťovnou, se kterou má PGRLF, a.s. uzavřenou smlouvu o spolupráci.

K 24. 6. 2019 smlouvu o spolupráci s PGRLF, a.s. uzavřela: Allianz pojišťovna, a.s., Česká pojišťovna, a.s., ČSOB Pojišťovna, a.s., Generali Pojišťovna a.s., Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s., Kooperativa pojišťovna, a.s., Österreichische Hagelversicherung – Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit, organizační složka (Agra pojišťovna), Direct pojišťovna, a.s.

C) Přímé platby

V rámci I. pilíře (přímé platby) Společné zemědělské politiky (SZP) EU je v ČR podporována rostlinná i živočišná výroba několika dotačními tituly.

V letech 2021–2022 nastává tzv. přechodné období mezi dvěma programovými obdobími SZP, přičemž zůstávají podmínky poskytování jednotlivých plateb stejné, jako tomu bylo mezi roky 2015–2020.

Podpory poskytované v rámci přímých plateb kladou důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí greeningu (ozelenění), generační obměnu v zemědělství prostřednictvím platby pro mladé zemědělce, a také na podporu tzv. citlivých komodit prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS – Voluntary Coupled Support). Také po přechodné období (2021–2022) je největší objem finančních prostředků z přímých plateb vyplácen na jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy (SAPS) – necelých 55 % z celkové obálky na přímé platby, na greening je určeno 30 % obálky, na dobrovolnou podporu vázanou na produkci 15 % obálky a na platbu pro mladé zemědělce může být vyhrazeno až 2 % z obálky na PP. Z národního rozpočtu je ještě umožněno i během přechodného období vyplácet platby přechodné vnitrostátní podpory (PVP), které navazují na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top-Up).

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, v návaznosti na přímo použitelné předpisy EU.

Základním předpokladem pro poskytnutí přímých plateb je být evidován jako zemědělský podnikatel a plnit podmínky jednotlivých podpor, spolu s dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (PPH), které jsou společně známy jako podmíněnost (tzv. Cross-Compliance). Žádost o poskytnutí podpor z přímých plateb i PVP je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti, a to zpravidla do 15. května příslušného kalendářního roku prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF).

Vícesložková přímá platba (SAPS, ozelenění, a platba pro mladé zemědělce dobrovolná podpora vázaná na produkci VCS, přechodná vnitrostátní podpora PVP)

Reformovaná SZP obsahuje řadu nových prvků, které dosud nebyly v oblasti přímých plateb aplikovány (např. kritérium aktivního zemědělce, které má za cíl poskytnout platby pouze těm zemědělcům, kteří zemědělské činnosti opravdu vykonávají) a současně mění dosavadní charakter přímých plateb z jednotné platby SAPS na platbu vícesložkovou, složenou z:

- **jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS)**, která bude i nadále do roku 2020 tvořit největší složku – necelých 55 % z celkové obálky na přímé platby,
- **platby na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí** (ozelenění neboli greening) – 30 % obálky,
- dobrovolné podpory vázané na produkci poskytované citlivým sektorům – tzv. VCS – 15 % obálky,
- **platby pro mladé zemědělce** – 0,9 % obálky
- z národního rozpočtu může ČR až do roku 2020 také vyplácet **přechodnou vnitrostátní podporu (PVP)**, která navazuje na dříve poskytované národní doplňkové platby (TOP-UP).

Žádost o poskytnutí podpory je podávána v elektronické podobě v rámci tzv. **Jednotné žádosti (JŽ)** na webových stránkách SZIF prostřednictvím Portálu Farmáře, a to do 15. května příslušného kalendářního roku. Tento portál nabízí možnosti, které mají žadatelům o dotace především zjednodušit a zrychlit provádění některých úkonů spojených s JŽ.

Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

Konkrétní podmínky poskytnutí této platby jsou uvedeny v NV č. 50/2015 Sb. Žadatel o tuto platbu musí být od roku 2015 aktivním zemědělcem podle čl. 9 NEPR (EU) č. 1307/2013 a současně zemědělským podnikatelem ve smyslu § 2e-2ha zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství. Další důležitou podmínkou je dodržení minimální výměry, která činí v součtu všech dílů půdních bloků (DPB) v žádosti nejméně 1 ha. Dotčené DPB musí být vedeny na žadatele v Evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS) nejméně od data podání žádosti do 31. srpna kalendářního roku, ve kterém žádá o platbu.

Poskytnutí SAPS je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (SMR), které dohromady tvoří podmínky podmíněnosti CC. Tato platba je poskytována výhradně z rozpočtu EU.

Srovnání obálek a sazeb SAPS v letech 2014–2021

Rok	Nařízení vlády	Úroveň plateb EU-15	Obálka SAPS (mil. EUR)	Sazba (EUR/ha)	Směnný kurz (CZK/EUR)	Sazba (CZK/ha)
2014	47/2007	100 %	773,751	218,08	27,50	5 997,23
2015	50/2015	100 %	462,980*	130,35	27,19	3 543,91
2016	50/2015	100 %	461,694	130,07	27,02	3 514,54
2017	50/2015	100 %	461,017	130,01	25,98	3 377,73
2018	50/2015	100 %	472,217	131,67	25,731	3 388,15
2019	50/2015	100 %	472,211	131,47	25,731	3 394,11
2020	50/2015	100 %	479,299	133,81	27,233	3 644,19
2021 – SAPS	50/2015	100 %	464,763	130,68	25,495	3 331,68
2015	50/2015	100 %	253,456*	71,49	27,19	1 943,62
2016	50/2015	100 %	253,212	71,35	27,02	1 928,43
2017	50/2015	100 %	252,960	71,34	25,98	1 853,35
2018	50/2015	100 %	258,512	72,96	25,731	1 877,38
2019	50/2015	100 %	258,509	72,99	25,731	1 884,30
2020	50/2015	100 %	261,843	73,94	27,233	2 013,64
2021 – Greening	50/2015	100 %	254,432	71,91	25,495	1 833,32

Pramen: MZe

Poznámka: * Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 160/2015

Platba pro mladé zemědělce (MZ)

Cílem této platby je podpořit mladé a začínající zemědělce do věku 40 let. Platba se poskytuje na maximální výměru 90 ha po dobu nejvýše 5 let. Platba pro mladé zemědělce se poskytne fyzickým osobám nebo obchodním korporacím, které mají nárok na platbu v rámci SAPS.

Od roku 2018 bylo evropskými předpisy umožněno vyplatit mladým zemědělcům až dvojnásobnou částku oproti předchozím rokům, a proto od roku 2018 činí platba pro mladé zemědělce 50% příplatek k platbě SAPS. Sazba platby pro MZ pro rok 2021 byla stanovena ve výši 1 665,84 Kč/ha.

Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy pro příznivé klima a životní prostředí (ozelenění, GREENING)

Cílem je podpořit zemědělské postupy se zaměřením na oblasti klimatu a životního prostředí, snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Jako základní postupy byly vymezeny

dodržování diverzifikace plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area – EFA).

ČR využila téměř kompletní škálu možných prvků EFA, a to v zájmu minimalizovat negativní dopady nových povinností na konkurenceschopnost zemědělských podniků. Jako plochu využívanou v ekologickém zájmu lze v ČR považovat:

- úhor, tj. zemědělskou půdu ležící ladem;
- souvrat;
- krajinné prvky;
- plochy s rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích;
- zalesněnou půdu dle čl. 46 odst. 2 písm. h) nařízení EU č. 1307/2013;
- plochy s mezplodinami;
- plochy s plodinami, které vážou dusík.

Podpora je vyplácena formou příplatku k opatření SAPS.

Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)

ČR dlouhodobě podporuje citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby v rámci přímých plateb. Mechanismus VCS umožňuje podporu vázat na skutečnou aktuální produkci, nikoliv historické údaje, a je u něj tedy zaručeno, že podpora bude alokována tzv. „živým producentům“.

Pro období 2015–2020 finanční prostředky v celkové výši 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka cca 3,4 mld. Kč) směřují na podporu:

- brambor určených pro výrobu škrobu,
- konzumních brambor,
- chmele,
- ovocných druhů s velmi vysokou pracností,
- ovocných druhů s vysokou pracností,
- zeleninových druhů s velmi vysokou pracností,
- zeleninových druhů s vysokou pracností,
- cukrové řepy,
- bílkovinných plodin podmíněné chovem hospodářských zvířat,
- chov telete masného typu,
- krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka,
- bahnice nebo kozy.

Přechodné vnitrostátní podpory (PVP)

Reforma SZP umožňovala členským státům (včetně ČR) poskytovat PVP i v letech 2015–2020. PVP jsou nástupci národních doplňkových plateb Top-Up, které byly poskytovány v letech 2005–2012. Jsou to doplňkové platby poskytované k SAPS, které jsou plně hrazeny z rozpočtu ČR. Maximální výše podpory byla 75 % v roce 2015, 70 % v roce 2016, 65 % v roce 2017, 60 % v roce 2018, 55 % v roce 2019 a 50 % pro rok 2020. Podrobné podmínky pro poskytování PVP jsou uvedeny v nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám.

D) Program rozvoje venkova 2014–2020

Z programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 (dále jen PRV) mohou pěstitelé ovoce a zeleniny čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů. Tyto podpory je možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty PRV na období 2014–2020, která vydává MZe na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Tato Pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách MZe www.eagri.cz/prv a Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

Operace 4.1.1. Investice do zemědělských podniků

Dotace z této operace mohli čerpat všichni zemědělství podnikatelé na projekty od 100 tis. Kč do 75 mil. Kč výdajů v rámci 1., 3., 5. a 7. kola příjmu žádostí. Základní míra dotace v těchto kolech byla 40 %; tuto hranici bylo možné navýšit o 10 % u mladých začínajících zemědělců, u žadatelů hospodařících v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními („ANC oblasti“) o dalších 10 %. Maximální míra dotace byla tedy 60 %. V 10. kole příjmu žádostí, které bylo vyhlášené mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19, došlo k úpravě některých podmínek. Částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na jeden projekt byla zvýšena z původních 100 tis. Kč na 250 tis. Kč. Základní míra dotace byla 50 %, a bylo možné ji navýšit o 5 % u mladých začínajících zemědělců a o dalších 5 % u žadatelů podnikajících v ekologickém zemědělství. Maximální míra dotace byla 60 %.

Poslední 12. kolo příjmu žádostí o dotaci proběhlo v termínu 15. 6. 2021–13. 7. 2021. Částka celkových způsobilých výdajů na jeden projekt činila 250 tis. Kč až 30 mil. Kč. Základní míra dotace byla 50 %, a bylo možné ji navýšit o 5 % u mladých začínajících zemědělců a o dalších 5 % u žadatelů podnikajících v ekologickém zemědělství. Maximální míra dotace byla 60 %.

- b) rostlinná výroba (ovoce, zelenina včetně brambor, chmel, LAKR) – projekty do 2 000 000 Kč včetně a zároveň žadatel hospodaří na maximálně 150 ha a splňuje definici MSP,
- l) rostlinná výroba (ovoce, zelenina včetně brambor, chmel, LAKR) – projekty do 30 000 000 Kč.

Operace 4.2.1. Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Dotace z této operace mohly čerpat zemědělské a zpracovatelské podniky na investice do zařízení, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů a uvedením výrobků na trh. Základní míra dotace byla 40 %. V 10. a 12. kole příjmu žádostí byly mezi způsobilé žadatele přidány i velké podniky, a míra dotace pro všechny podniky se zvýšila na 50 %. Zároveň došlo k redukci preferenčních kritérií. V 10. kole příjmu žádostí, které bylo vyhlášené mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19 došlo k úpravě některých podmínek. Maximální částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na jeden projekt byla zvýšena u velkých podniků z původních 30 mil. Kč na 75 mil. Kč. Ve 12. kole byla tato částka zvýšena u všech podniků.

Operace 6.1.1. Zahájení činnosti mladých zemědělců

Podpora je určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají déle než 2 roky. Dotace se poskytuje na realizaci podnikatelského plánu ve výši 45 tis. €, což činí cca 1,2 mil. Kč.

E) Dotační programy Ministerstva zemědělství ve vodním hospodářství

■ Program 129 310 – Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa

Cílem programu 129 310 je podpora obnovy a budování závlahového detailu (tj. koncových částí závlahových systémů), modernizace závlahových zařízení a zefektivnění provozu stávajících závlahových soustav.

Implementací programu by mělo být dosaženo snížení potřeby vody na závlahy, energetické i personální náročnosti provozu závlahových soustav, větší flexibility závlahových systémů při plnění rozdílných požadavků na závlahové systémy a snížení celkové spotřeby vody na závlahovou dávku.

Normy jakosti a požadavky na rozmnožovací materiál

Požadavky na rozmnožovací materiál ovocných a okrasných rodů a druhů vymezuje následující legislativa:

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu.

Vyhláška č. 96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu.

Zákon akceptuje a zapracovává příslušné právní předpisy a požadavky Evropské unie, které jsou prakticky všechny charakteru směrnice, což znamená, že musí být zapracovány do národních zákonů. Zákon dále umožňuje vykonávat a zajistit dozor nad dodržováním povinností, které jsou vyžadovány pro uvádění do oběhu rozmnožovacího materiálu hlavních zemědělských plodin, a to povinnou národní registraci odrůd těchto zemědělských plodin (platí pro ovocné druhy) a jejichž výčet je uveden v „Druhovém seznamu“ zákona.

Vyhláška rovněž zapracovává příslušné předpisy EU a dále upravuje podrobnosti o uznávání množitelského materiálu. Vedením registru množitelských porostů a množitelských materiálů (registr školek) je pověřen ÚKZÚZ na základě zákona 219/2003 Sb.

Právní předpisy ČR vztahující se k sektoru

Následující přehled právních předpisů zahrnuje výběr právních předpisů týkajících se komodity okrasné rostliny a školkařství:

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

■ prováděcí předpisy:

217/2020 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti zemědělství v souvislosti s mimořádnou epidemií v roce 2020,

330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění vyhl. č. 54/2021 Sb.,

48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor, ve znění 126/2018 Sb., 292/2018 Sb., 31/2020 Sb., 567/2020 Sb., 177/2021 Sb.,

- 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 236/2016 Sb., 18/2017 Sb., 49/2017 Sb., 29/2018 Sb., 43/2018 Sb., 57/2019 sb., 332/2019 Sb., 217/2020 Sb., 55/2021 Sb., 177/2021 Sb.,
- 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV 113/2015 Sb., 63/2016 Sb., 236/2016 Sb., 47/2017 Sb., 49/2017 Sb., 315/2017 Sb., 28/2018 Sb., 43/2018 Sb., 59/2019 Sb., 351/2019 Sb., 217/2020 Sb., 270/2020., 54/2021 Sb., 177/2021 Sb.,
- 72/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 49/2017 Sb., 43/2018 Sb.,
- 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění 113/2015 Sb., 185/2015 Sb., 61/2016 Sb., 236/2016 Sb., 61/2016 Sb., 423/2016 Sb., 48/2017 Sb., 49/2017 Sb., 427/2017 Sb., 43/2018 Sb., 293/2018 Sb., 350/2019 Sb., 217/2020 Sb., 566/2020 Sb., 55/2021 Sb., 177/2021 Sb.,
- 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů (druhy zemědělské kultury), ve znění pozdějších předpisů,
- 83/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor PRV, a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 480/2009 Sb., zákona č. 179/2014 Sb.,
- 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění pozdějších předpisů,
- 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů,
- 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění pozdějších předpisů,
- 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků, pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb., 369/2010 Sb., 448/2012 Sb., 400/2013 Sb., 308/2014 Sb., 50/2015 Sb., 49/2017 Sb.,
- 257/2006 Sb., kterým se mění NV č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění NV. č. 99/2005 Sb.,
- 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti u zemědělského podnikatele, ve znění NV č. 512/2006 Sb., 96/2008 Sb.
- 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů,
- 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění NV č. 121/2005 Sb., 510/2005 Sb., 512/2006 Sb.,
- 159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výrobky,
- 505/2000 Sb., o stanovení podpůrných programů k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a 203/2004 Sb.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin (dále jen zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

▪ prováděcí předpisy:

366/2020 Sb., kterou se mění vyhl. č. 332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění pozdějších předpisů, a vyhl. č. 96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění vyhl. č. 138/2020 Sb.

218/2019 Sb., o výčtu metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhl. 256/2020 Sb. (ruší vyhl. 449/2006 Sb. včetně všech jejích pozměňovacích vyhlášek),

96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění vyhl. č. 138/2020 Sb. a 366/2020 Sb.

331/2017 Sb. o stanovení dalších odrůd ovocných druhů s úředně uznaným popisem, které se považují za zapsané do Státní odrůdové knihy, ve znění vyhl. č. 3/2018 Sb.,

129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění pozdějších předpisů,

61/2011 Sb., o požadavcích na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění vyhl. č. 410/2013 Sb., 3/2018 Sb., 156/2021 Sb. a 505/2021 Sb.

378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění vyhl. č. 42/2014 Sb., 3/2018 Sb., 315/2020 Sb. a 505/2021 Sb.

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zák. č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

5/2020 Sb., o ochranných opatřeních proti škodlivým organizmům rostlin (ruší vyhl. č. 215/2008 Sb. včetně všech jejích pozměňovacích vyhlášek),

132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 359/2019 Sb.,

327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organizmů a dalších necílových organizmů při použití přípravků na ochranu rostlin (ruší vyhl. č. 327/2004 Sb. a 33/2012 Sb.), ve znění pozdějších předpisů,

207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhl. č. 384/2011 Sb. (ruší vyhl. č. 334/2004 Sb. a 147/2009 Sb.),

206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky (ruší vyhl. č. 333/2004 Sb.), ve znění vyhl. č. 17/2018 Sb.,

205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin,

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

273/2021 Sb. o podrobnostech nakládání a odpady

8/2021 Sb., o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů (Katalog odpadů)

Zákon č. 156/1998 Sb., zákon o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

309/2021 Sb., o odběrech a chemických a biologických rozborech vzorků hnojiv (ruší vyhl. č. 273/1998 Sb., 475/2000 Sb.),

377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhl. č. 131/2014 Sb. a 229/2017 Sb., 392/2021 Sb.,

257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě,

474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva ve znění pozdějších předpisů,

275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků ve znění vyhl. č. 477/2000 Sb., 400/2004 Sb. a 335/2017 Sb.,

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

30/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obalech

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcí předpisy.**Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší**, ve znění pozdějších předpisů,**Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí**, ve znění pozdějších předpisů.**Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci**, ve znění pozdějších předpisů,**Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejich zneužití**, ve znění pozdějších předpisů,**Vyhláška č. 298/2014 Sb.**, o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění pozdějších předpisů,**Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání**, ve znění pozdějších předpisů.**Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností**, ve znění pozdějších předpisů.**Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**, ve znění pozdějších předpisů,**Vyhláška č. 432/2005 Sb.**, o stanovení podmínky a způsobu poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením zemědělského hospodaření, vzor a náležitosti uplatnění nároku.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů.

▪ prováděcí předpisy:

441/2013 Sb. k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), změna vyhl. č. 199/2014 Sb., 345/2015 Sb., 53/2016 Sb., 443/2016 Sb., 457/2017 Sb., 188/2019 Sb., 488/2020 Sb.,

Zákon č. 223/2016 Sb., o prodejní době, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu, ve znění pozdějších předpisů.

Zapojení ČR do mezinárodní spolupráce a obchodu

Členem **Mezinárodní organizace zahradnických producentů AIPH** (International Organization of Horticultural Producers) je Svaz květinářů a floristů ČR. Organizace AIPH vznikla v r. 1948 v Curychu a je světovou asociací pro celé okrasné zahradnictví, jejími členy jsou všechny zahradnické vyspělé země světa. Tato organizace soustřeďuje a poskytuje široké spektrum informací z oblasti zahradnické produkce, mezinárodního obchodu, legislativy, normotvorné činnosti apod.

Školkařský svaz OU ČR je prostřednictvím Ovocnářské unie ČR (OU ČR) přímo zastoupen ve výboru **COPA-COGECA** pro ovoce a zeleninu, kde je diskutována i legislativa ve vztahu k rozmnožovacímu materiálu, povolování a množení odrůd v rámci EU.

Svaz školkařů ČR je členem organizace **ENA** (European Nurserystock Association) a rovněž MUCF (Minor Uses Coordination Facility).

Členem **FLORINTU** (International Florist Organisation) je Svaz květinářů a floristů ČR. FLORINT byl založen v roce 1956 pod názvem European Federation of Professional Florists Associations a v současné době sdružuje národní floristické asociace z 20 evropských zemí.

Zahradnická fakulta Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity Brno v Lednici na Moravě je členem **Mezinárodní společnosti pro zahradnické vědy ISHS** (International Society for Horticultural Science).

ČR je členem řady dalších mezinárodních vládních i nevládních organizací a aktivit. K nejvýznamnějším patří **FAO** (Food and Agriculture Organization of the United Nations), **UPOV** (International Union for the Protection of New Varieties of Plants), **ISO** (International Organization for Standardization – Mezinárodní organizace pro standardizaci), **IPPC** (International Plant Protection Convention – Mezinárodní úmluva na ochranu rostlin) a nevládní **IUFRO** (The Global Network for Forest Science Cooperation). ČR rovněž přijala a respektuje řadu mezinárodních úmluv, např. úmluvu o mezinárodním obchodě s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin **CITES** (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora).

Pro naše semenářství je nejvýznamnější členství a aktivity v organizacích **ISTA** (International Seed Testing Association) a **OECD** (Organisation for Economic Cooperation and Development). V nich je ČR zastoupena pro oblast semenářské kontroly, pověřenou státní organizací pro kontrolu kvality i množství vyvážených a dovážených osiv je ÚKZÚZ. Mezinárodní obchod s osivy je u většiny polních plodin podmíněn vystavením certifikátů obou organizací. U některých skupin plodin jsou výjimky, např. certifikace podle OECD není uplatňována u zeleniny a květin. Existují však velmi úzké vztahy a souvislosti činností těchto organizací ve prospěch záruk jakosti obchodovaného zboží.

Českomoravská šlechtitelská a semenářská asociace (ČMŠSA) je členem **ISF** (International Seed Federation). ISF je organizace zabývající se odrůdami a mezinárodním obchodem s osivy a sadbou.

Spolupráce odborné praxe a státní správy

Poradní sbor ředitele odboru rostlinných komodit Ministerstva zemědělství pro okrasné zahradnictví a školkařství

V rámci koordinace činnosti MZe, odborné praxe a odborného školství v oblasti okrasného zahradnictví byl v prosinci 2004 v souladu se souhlasem náměstka ministra zemědělství – komoditní sekce ustanoven „Poradní sbor ředitele odboru rostlinných komodit MZe pro okrasné zahradnictví a školkařství“ (dále jen Poradní sbor). Poradní sbor navázal na činnost Rezortní komoditní rady pro speciální plodiny, jejíž činnost byla ukončena na začátku roku 2004 v souvislosti se změnami při vstupu ČR do EU.

Od roku 2020 byla nově zřízena při Agrární komoře ČR „Komoditní Rada pro okrasné zahradnictví a školkařství“, která se schází cca čtyřikrát do roka ve čtvrtletních intervalech. Nahrazuje tak na činnost bývalého „Poradního sboru“. Členy Komoditní Rady jsou zástupci AK, představitelé odborných svazů a odbytových organizací sektoru, zástupci výzkumných organizací, odborného školství a zodpovědní pracovníci orgánů státní správy. Hlavním předmětem činnosti Komoditní Rady je řešení aktuálních problémů okrasného zahradnictví a v poslední době především příprava nově vznikající producentské organizace pro sektor květinářství v rámci nového nastavení Strategického plánu v SZP.

ČÁST B – KVĚTINÁŘSTVÍ A ŠKOLKAŘSTVÍ VE SVĚTĚ A V EU

Přesné údaje o květinářské a školkařské produkci ve světovém i evropském měřítku nejsou předmětem pravidelných statistických šetření. Nejucelenější přehled o současném okrasném zahradnictví obsahuje statistická ročenka Mezinárodní asociace zahradnických producentů (International Association of Horticultural Producers – AIPH). Ta je na základě dat, zaslaných jednotlivými členskými organizacemi, každoročně novelizována. Další informace lze nalézt v přehledu, zveřejňovaném Evropskou komisí – Ředitelství pro zemědělství, který lze nalézt na internetových stránkách www.ec.europa.eu EK v sekci Zemědělství.

Květinářství a školkařství ve světě

Světová produkce okrasného zahradnictví a školkařství se každoročně mírně zvyšovala až do roku 2019. V roce 2019 a 2020 byla stejně jako vše ve světě zasažena pandemií COVID-19. Světové plochy sektoru květinářství jsou 745 tis. ha. Dle AIPH je největším světovým producentem květin a školkařských výpěstků Čína, mezi další velké světové producenty pak patří USA, Nizozemsko a Japonsko.

Produkce a plochy pěstování květin ve světě

	Květinářství			
	Produkce (mil. EUR)	Plocha (tis. ha)	Kryté plochy (ha)	Počet firem
Svět*	35 500	650,0	-	330 000
Evropa*	11 000	60,0	-	35 000
Afrika*	1 000	18,0	-	-
Z toho:				
Izrael	-	2,7	-	-
Střední východ	-	6,2	-	-
Keňa	522	4,0	-	-
Etiopie	245	1,7	-	-
Severní Amerika				
Z toho:				
USA	3 297	28,2	20 078	39 300
Jižní Amerika*				
Z toho:				
Brazílie	-	15,6	-	8 300
Kolumbie	1 317	7,7	-	-

Pramen: AIPH

Poznámka: * odhady; jednotlivé údaje představují poslední získatelná data z let 2015–2019

Květinářství a školkařství v EU

Země EU produkují květiny a školkařské výpěstky v hodnotě přes 20 mld. EUR/rok, která v posledních 5 letech vykazuje setrvalý stav. Stejně jako hodnota produkce květinářství a školkařství stagnuje i rozloha pěstebních ploch tohoto sektoru. V roce 2016 byly v EU květiny a školkařské výpěstky pěstovány na 186 tis. ha. Největším pěstitelem květin a školkařských výpěstků je dlouhodobě Nizozemsko, kde se ročně vypěstuje téměř třetina produkce celé EU. Mezi další největší producentské členské státy EU patří tradičně Itálie, Německo, Francie a Španělsko. Největší růst pěstitelských ploch a produkce vykazují v posledních letech Španělsko, Velká Británie, Rakousko a Polsko, v ostatních zemích pak produkce květin a školkařských výpěstků vykazuje setrvalý stav nebo mírně klesá, jako např. v některých tradičních zahradnických zemích – Německu, Belgii či Francii.

Květinářství v EU

V celé Evropě se ročně produkuje asi 1/3 světové produkce květin, z toho na země EU připadá 90 %. V posledních letech se diferencuje vývoj objemu produkce i pěstebních ploch. Produkce některých států roste – Nizozemsko, Francie, Portugalsko, Švédsko, v některých klesá – Belgie, Dánsko, Itálie, Německo, Španělsko. Snižuje se počet podniků produkujících okrasné rostliny, zvláště ve státech s vysokou produkcí. Z ekonomických důvodů to lze považovat za příznak koncentrace výroby – větší podniky jsou ekonomicky stabilnější.

Hodnota produkce a počet výrobních podniků v sektoru květinářství

	2015		2016		2017	
	hodnota produkce v mil. €	počet podniků	hodnota produkce v mil. €	počet podniků	hodnota produkce v mil. €	počet podniků
Celkem svět	35 000	300 000	35 500	300 000	35 500	300 000
Celkem Evropa	10 000	35 000	11 000	35 000	11 000	35 000
Z toho:						
Belgie	200	737	193	737	186	640
ČR	74,5	1 000	76,2	1 000	78	1 000
Dánsko	402	401	378	401	359	365
Finsko	87	603	86	526	91	499
Francie	968	7 234	970	7 234	1 004	7 234
Itálie	1 202	14 093	1 146	14 093	1 125	14 093
Irsko	28	133	31	133	33	133
Nizozemsko	2 342	3 640	2 373	3 330	2 439	3 130
Německo	1 156	4 449	1 133	5 060	1 108	3 668
Norsko	28	402	26	402	25	402
Polsko	793	-	526	-	526	-
Portugalsko	169	-	194	-	196	-
Rakousko	198	624	182	624	197	624
Španělsko	967	-	1 032	-	698	-
Švédsko	138	579	139	579	141	579
Švýcarsko	309	355	329	347	301	345
Velká Británie	-	-	1 467	-	1 541	-

Pramen: Ročenka AIPH – zpracoval Svaz květinářů a floristů ČR

Přehled pěstebních ploch květin a hrnkových rostlin (ha)

Země	2015			2016			2017		
	krytá plocha	venkovní plocha	celkem	krytá plocha	venkovní plocha	celkem	krytá plocha	venkovní plocha	Celkem
Celkem svět*	cca 650 000 ha			cca 650 000 ha			cca 650 000 ha		
Celkem Evropa *	60 000			60 000			60 000		
Belgie	417	677	1 094	398	621	1 019	386	728	1 114
ČR	130	600	730	130	600	730	130	610	740
Dánsko	282	-	282	282	-	282	282	-	282
Finsko	123	91	214	121	90	211	121	93	214
Francie	-	-	6 446	-	-	6 520	-	-	6 510
Itálie	5 443	7 282	12 724	5 443	7 282	12 724	5 443	7 282	12 724
Irsko	-	-	415	-	-	415	-	-	415
Nizozemsko*	3 920	2 800	7 301	3 815	2 755	6 570	3 592	3 108	6 700
Německo	1 848	4 893	6 720	1 724	5 583	7 307	1 709	1 885	6 588
Norsko	113	-	113	113	-	113	113	-	113
Polsko	1 615	3 840	5 455	1 615	3 845	5 460	1 615	3 845	5 460
Portugalsko	610	1 090	1 700	610	1 090	1 700	610	1 090	1 700
Rakousko	2 336	4 742	7 083	2 336	3 961	6 297	176	173	349
Řecko									
Španělsko	2 336	4 742	7 083	2 336	3 961	6 297	2 167	4 277	6 444
Švédsko	155	32	187	155	32	187	226	131	357
Švýcarsko	190	-	190	183	-	183	166	-	166
Velká Británie	529	6 800	7 329	522	5 800	6 322	522	5 800	6 355

Pramen: Ročenka AIPH – zpracoval Svaz květinářů a floristů ČR

Poznámka: * odhad

Obraty na květinových burzách vybraných evropských zemí (v mil. €)

Burza	Země	2013	2014	2015	2016	2017
Flora Holland (od 2007)	Nizozemsko	4 350	4 537	4 465	4 633	4 687
Landgard	Německo	1 216	1 170	1 139	1 181	1 228
Plantion (od 2007)	Nizozemsko	88	88	92	100	102
New Covent Garden (trh s květinami) ¹⁾	Velká Británie	54	63	77	67	-
Veiling Rhein-Maas	Německo	316	335	350	364	364

Pramen: Flora Culture international, květen 2015, Royal FloraHolland, Landgard, ročenka AIPH 2018 – zpracoval Svaz květinářů a floristů ČR

Poznámka: ¹⁾ 2015: období od dubna 2015 do března 2016, 2016: období od dubna 2016 do března 2017

Školkařství v EU

Školkařství okrasných druhů se v EU v současnosti potýká s přetlakem vypěstovaného materiálu, což má za následek pokles jejich cen na trhu. Na druhé straně jsou v důsledku globalizace obchodu se školkařskými výpěstky kladeny stále vyšší požadavky na kvalitu výpěstků. Tuzemští školkaři prostřednictvím Svazu školkařů ČR spolupracují se zahraničními školkařskými svazy. Aktuálně řešenou otázkou je především odlišný přístup okolních zemí k problematice přípravků na ochranu rostlin v tzv. minoritních indikacích a sjednocení názvosloví rostlin. Právě pro potřeby sjednocení názvosloví rostlin, které umožňuje jasné označení pěstovaného sortimentu, byl sestaven „List of Names of Woody Plants“ – Seznam názvů ovocných a okrasných dřevin a „List of Names of Perennials“ – Seznam názvů trvalek. Tyto seznamy platného názvosloví umožňují sjednocení názvosloví rostlin jak na regionálních, tak mezinárodních úrovních pro potřeby školkařské produkce a obchodu. Oba zmíněné seznamy názvů byly následně uznány ENA (European Nursery Association – Evropská školkařská asociace) jako standard názvosloví pro školkařské výpěstky. Navíc Seznam názvů trvalek byl akceptován také ISU (Internationale Stauden Union – Mezinárodní trvalková unie) a PPA (Perennial Plant Association – Trvalková asociace v USA).

V řadě zemí EU je ovocné školkařství zaměřeno zejména na profesionální ovocnářství a produkce výpěstků pro hobby pěstitele či krajinu je značně omezená (širší sortimenty ovocných výpěstků pěstuje Německo a Rakousko a do jisté míry i Polsko a Slovensko).

Poptávka po výpěstcích pro profesionální ovocnářství se odvíjí podle situace na trhu. V posledních dvou letech byla produkce ovoce ve velké části EU negativně ovlivněna suchem a jarními mrazy a řada ovocnářských podniků i s ohledem na celkovou situaci na trhu s ovocem v EU (nadprodukce ovoce po zavedení ruského embarga na dovoz ovoce z EU do Ruska), je ve špatném ekonomickém stavu s nutností omezení či odložení investic.

V Evropě je ovocné školkařství nejvíce rozvinuto v Nizozemsku, Belgii, Francii, Itálii a v neposlední řadě také v Polsku. Ze zemí mimo EU velké množství výpěstků produkuje Srbsko a Bosna a Hercegovina. Přes nepříznivou situaci na trhu s ovocem v EU se v Polsku dále vysazují ovocné sady, řada evropských výpěstků se v souvislosti s ruským embargem vysazuje na území Kazachstánu a Kyrgystánu, ale ovocné plantáže jabloní se v souvislosti s rostoucí životní úrovní obyvatelstva vysazují též v Indii nebo Číně.

ČÁST C – KVĚTINÁŘSTVÍ A ŠKOLKAŘSTVÍ V ČR

Toto odvětví zahrnuje květinářství a školkařství ovocných a okrasných druhů, které jsou významnou složkou rostlinné výroby. V roce 2020 se dle ČSÚ podílel tento sektor 5,6 % na tuzemské rostlinné produkci a 3,3 % na celkové zemědělské produkci. Dle statistického zjišťování ČSÚ se produkce sektoru okrasného zahradnictví a školkařství (tj. produkce školek okrasných, ovocných, révových a chmelových výpěstků) v roce 2020 oproti roku 2019 zvýšila o 10,7 % na hodnotu 4,9 mld. Kč. V roce 2021 však došlo k 16% poklesu produkce na hodnotu 4,1 mld. Kč.

Vývoj sektoru okrasného zahradnictví a školkařství

Plodina, výrobek	Hodnotové množství (v mil. Kč)						Index 2021/20
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Produkce zemědělského odvětví celkem	132 970	133 466	135 682	141 066	148 979	159 877	107,3
Rostlinná produkce celkem	79 817	74 186	75 762	79 902	87 369	96 830	110,8
Sazenice a květiny	3 697	4 118	3 735	4 429	4 901	4 120	84,1
z toho:							
výpěstek ovocných školek	548	639	499	826	1 398	-	-
okrasné dřeviny a květiny	2 841	3 088	2 854	3 186	3 259	-	-
výsadby kultur	309	391	382	417	244	-	-

Pramen: ČSÚ

Poznámka: – údaje nejsou k dispozici

Přehled pěstebních ploch květin (v ha)

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021	index 2021/20
Květiny a okrasné rostliny	205	236	224	291	205	70,4
Školky (okrasné a ovocné)	1 509	2 331	1 895	1 671	1 578	94,4
Celkem	1 714	2 567	2 119	1 962	1 783	90,9

Pramen: ČSÚ

Poznámka: v roce 2011 došlo ke změně metodiky vykazování dle nařízení NEPR (EU) č.543/2009, proto nejsou údaje před a po tomto roce úplně srovnatelné

Největší podíl zakrytých ploch využívá sektor **květinářství**, především v režimu poloteplém a studeném, k produkci záhonových, balkónových a hrnkových květin. Sektor je ohrožen především staršími a technologicky nevyhovujícími skleníky, které neumožňují využít moderní a racionální způsoby pěstování. Školkařství všech zaměření využívá kryté plochy pro rané fáze vývoje rostlin (množárny). Pro produkci kontejnerovaných výpěstků jsou využívány stínoviště a kontejnerovny. Značnou část množení chmele smluvně zajišťují ve sklenících květinářské podniky.

ČÁST D – KVĚTINÁŘSTVÍ V ČR

Současný stav tuzemského květinářství

Tuzemská produkce květin od roku 2001 vykazuje stoupající trend. Výjimkou byly roky 2009, kdy došlo k mírnému propadu produkce v důsledku světové ekonomické krize, a rok 2013, kdy se snížila produkce vlivem poklesu poptávky v důsledku negativního průběhu počasí v zimních a jarních měsících.

V roce 2020 došlo opět k mírnému poklesu produkce květinářství na 2,32 mld. Kč, avšak v roce 2021 produkce opět vzrostla o 19 % na 2,75 mld. Kč. K navýšení produkce došlo především z důvodu intenzifikace výroby včetně implementace moderních technologií. Celkově lze hodnotit rok 2021 pro pěstitele květin jako příznivý, a to i proto, že lidé chtěli být obklopeni květinami v domácnostech, na balkonech či zahrádkách.

Plochy květinářství včetně krytých ploch od roku 2000 vykazují mírný nárůst. Struktura tuzemské květinářské produkce je určena poptávkou po jednotlivých typech výpěstků a ekonomikou pěstování v tuzemských klimatických podmínkách. V dlouhodobém období nedochází k výrazné změně struktury – hlavním oborem tuzemských květinářů je pěstování balkónových a záhonových květin a hrnkových rostlin okrasných především květem.

Produkce květinářství v ČR (v mil. Kč)

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
2 095	2 172	2 254	2 278	2 360	2 315	2 753

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

V roce 2018 došlo též ke změně technické struktury u zakrytých ploch, kdy se snížila rozloha skleníků a přibyla plocha fóliovníků. Moderní fóliovníky jsou rovnocennou náhradou skleníků umožňující mechanizaci produkce. Rovněž šetří energii a jsou levnější při výstavbě. Plochy pařenišť nadále klesají a lze je považovat již za přežitky.

Pěstební plochy květin v ČR (ha)

Ukazatel	1988	1993	2000	2005	2008	2010	2016	2018	2019	2020	2021
Skleníky	185,0	125,0	115,0	115,0	117,0	117,0	117,0	116,0	114	113	112,5
Fóliovníky	22,0	5,0	5,0	7,0	12,0	13,0	13,0	14,0	17	18	19
Pařeniště	11,0	5,0	9,0	5,0	2,0	1,0	2,0	0,5	0,5	0,4	0,4
Kryté plochy celkem	218,0	135,0	129,0	127,0	131,0	131,0	132,0	130,5	131,5	131,4	131,9
Venkovní plochy	200	105	85	85	97	102	612	110,0	105	-	-

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Poznámka: - údaj není k dispozici

Struktura tuzemské květinářské produkce je určována poptávkou po jednotlivých skupinách květin, ekonomikou jejich výroby v tuzemských klimatických podmínkách a módností. Ke změnám ve struktuře produkce dochází velmi pomalu. Již dlouhodobě jsou hlavní skupinou záhonové a balkónové květiny a dá se očekávat, že tento trend bude pokračovat i v dalších letech.

Produkce **řezané zeleně** v tuzemsku je technologicky jednodušší a sklizeň je možné realizovat podle potřeby. Porosty slouží též jako sklad zboží. Setrváním na porostu se kvalita zeleně na rozdíl od řezaných květů nesnižuje. Na **sušených květinách** se může demonstrovat význam módních trendů. V devadesátých letech byly ve světě obrovskou módou, která následně přišla i do ČR. Již před rokem 2010 tato vlna odezněla. Dnes se produkuje podstatně menší objem, který se v ČR spotřebuje. Navíc je produkce náročná na ruční práci a na zálivku.

Struktura květinářské produkce v ČR (v mil. Kč)

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Cibuloviny	3	3	2	3	3	3	3	4
Záhonové	1 015	1 088	1 120	1 202	1 235	1 278	1 264	1 360
Hrnkové	730	745	760	780	782	809	795	840
Řezané květiny	92	90	90	99	95	96	90	97
Řezaná zeleň	92	90	89	92	86	91	88	96
Sušené květiny	47	47	76	45	47	48	43	322
Osiva květin	29	32	34	33	30	35	32	34
Celkem	2 008	2 095	2 171	2 254	2 278	2 360	2 315	2 753

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Na podporu české produkce záhonových, balkónových a hrnkových květin byla zavedena marketingová podpora formou označení produktů značkou „**Česká květina**“. Značka se ujala a Svaz květinářů a floristů sleduje kvalitu výpěstků, které mají povolení značku užívat. Zavedení značky podpořilo Ministerstvo zemědělství a záštitu poskytl ministr zemědělství. Další informace lze nalézt na www.ceska-kvetina.cz.

SPOTŘEBA A UŽITÍ KVĚTIN V ČR

Spotřeba květin na osobu se od počátku sledování v roce 1994 dlouhodobě zvyšovala, avšak v roce 2020 došlo k mírnému poklesu na 1 217 Kč/os./rok, tj. meziroční snížení o 3 %. Z důvodu intenzifikace výroby, a především prodáním všech napěstovaných květin po ztrátách v roce 2020 vlivem pandemie COVID-19, se v roce 2021 spotřeba květin výrazně zvýšila téměř o 12 % na 1 360 Kč/os./rok. Vliv mělo též navýšení cen květin v souvislosti s růstem cen energií, materiálů, dopravy a mezd.

V následujících letech je rozhodující podporou růstu spotřeby zájem spotřebitelů o květiny a jejich rostoucí kupní síla. V zájmu spotřebitelů je možné zaznamenat vliv podpory ochrany životního prostředí a návrat k přírodě. Velkou roli hrají též příležitosti, jako jsou Vánoce, Dušičky, Den matek, sv. Valentýn a další, ale i osobní příležitosti – narozeniny, jmeniny, svatby apod.

Spotřeba květin v ČR ve spotřebitelských cenách v Kč/os./rok

Rok	Spotřeba květin	Meziroční přírůstek %
2011	953	+7,4
2012	969	+1,7
2013	851	-12,2*
2014	936	+10,0
2015	991	+5,9
2016	1 091	+10,1
2017	1 121	+2,7
2018	1 175	+9,2
2019	1 294	+2,5
2020	1 217	-3,0**
2021	1 360	+11,8

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Poznámka: * vliv nepříznivého průběhu počasí; ** vliv pandemie COVID-19

Rok 2019 byl z pohledu spotřeby v ČR obdobný jako roky předcházející, rozdíly však byly v jednotlivých položkách. Lze konstatovat, že z dlouhodobého hlediska se zvyšuje spotřeba řezaných květů a zeleně, stejně tak záhonových, balkónových a hrnkových rostlin, naopak spotřeba sušených květin klesá.

Struktura spotřeby květin ve spotřebitelských cenách (v mil. Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/20
Řezané květiny	3 374	3 465	3 861	3 713	3 892	4 960	127,4
Hrnkové rostliny	3 313	3 382	3 472	3 568	3 708	3 780	101,9
Záhonové rostliny	3 078	3 320	3 449	3 663	3 655	4 016	109,9
Řezaná zeleň	576	254	380	229	730	688	94,2
Cibuloviny	480	478	382	420	469	534	113,9
Sušené květiny	468	691	611	653	127	96	75,6
Osiva	54	68	66	58	71	73	102,8
Celkem	11 343	11 657	12 221	12 305	12 652	14 147	118,2

Pramen: Svaz květinářů a floristů ČR

Bilance produkce a užití květin v ČR (v mil. Kč)

Zdroje	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tuzemská produkce	2 171	2 254	2 278	2 360	2 320	2 750
Dovoz	3 875	3 962	4 145	4 689	4 633	5 371
Celková nabídka	6 046	6 216	6 423	7 049	6 953	8 121
Spotřeba ve výrobních cenách	5 389	5 529	5 737	6 414	6 156	7 248
Vývoz	657	687	686	635	797	873
Celkové užití	6 046	6 216	6 423	7 049	6 953	8 121

Pramen: Statistika zahraničního obchodu, Svaz květinářů a floristů ČR

CENOVÝ VÝVOJ V ČR

Spotřebitelské ceny květin, řezaných i hrnkových, se v ČR meziročně neustále zvyšují, i když průměrné roční ceny během roku kolísají – u řezaných rostlin jsou ceny v zimních měsících vyšší než v létě. Nejvýznamněji je tento výkyv znatelný u růží, což dokumentuje oblíbenost těchto květin a vysokou poptávku, která výrazněji neklesá ani v letních měsících, kdy je obecně poptávka po celoročně řezaných květinách nižší.

Variabilita spotřebitelských cen v jednotlivých měsících je určována mnoha faktory, zejména druhem květin, jejich zdrojem, ročním obdobím apod. Ceny importovaných květin se většinou odvíjejí od cen na burzách (v Nizozemsku VBA Aalsmeer nebo FLORA Holland, Naaldwijk a v Německu VBA/VBN Porýní). Tyto ceny vykazují výrazné sezónní výkyvy (zvyšují se zvláště v období svátků – sv. Valentýn, Den matek, Velikonoce, Vánoce apod.).

Průměrné roční spotřebitelské ceny vybraných druhů květin v ČR (Kč/ks)

Název	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Karafiát velkokvětý řezaný	20,96	21,37	22,05	22,47	23,43	25,40	26,69
Růže velkokvětá řezaná	55,70	57,47	61,16	64,24	68,38	74,84	78,78
Gerbera velkokvětá řezaná	40,35	37,64	39,18	40,77	42,18	44,97	48,34
Chryzantéma řezaná	37,18	41,13	43,51	45,88	46,81	51,04	55,26
Saintpaulia (africká fialka)	60,78	63,01	67,05	66,34	69,23	76,79	82,03

Pramen: ČSÚ

Průměrné spotřebitelské ceny vybraných druhů květin v ČR (Kč/ks)

Měsíc	Růže velkokvětá (řezaná)			Gerbera velkokvětá (řezaná)			Karafiát velkokvětý (řezaný)			Chryzantéma (řezaná)			Saintpaulia (hrnková květina)		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
I	66,66	72,09	75,26	41,66	44,12	45,54	22,93	24,74	25,32	46,11	48,32	51,30	65,55	73,00	75,76
II	67,59	76,55	78,44	43,07	46,38	47,54	23,16	25,07	26,08	47,81	50,43	53,07	66,08	76,18	77,10
III	69,80	76,49	78,91	42,88	46,33	49,49	23,25	25,30	26,81	48,92	51,59	57,19	69,98	75,71	80,13
IV	67,09	72,81	78,64	42,00	44,77	47,93	23,24	24,75	26,58	49,01	48,91	55,78	71,91	75,09	84,90
V	68,13	73,77	79,14	42,12	44,16	48,93	23,43	25,16	26,92	47,84	47,64	55,90	73,33	72,82	88,12
VI	67,77	74,66	79,48	41,12	44,63	47,57	23,42	25,38	26,86	46,73	49,21	56,83	71,06	75,24	93,69
VII	67,53	76,85	80,45	41,99	45,24	47,58	23,23	26,00	26,78	45,74	53,34	53,81	68,99	79,85	85,34
VIII	67,76	74,79	77,01	41,39	44,54	47,80	23,34	25,61	26,68	44,76	54,24	53,49	67,22	79,83	80,59
IX	68,48	75,11	78,98	41,77	44,27	48,79	23,54	25,70	26,69	45,29	52,59	54,43	69,65	79,38	79,43
X	69,79	74,87	79,66	42,29	45,03	48,61	24,05	25,49	27,01	45,69	53,02	55,74	68,78	79,60	76,64
XI	70,02	74,82	79,74	42,70	44,78	49,78	23,85	25,65	27,29	46,33	51,65	57,06	67,22	78,46	80,41
XII	69,96	75,22	79,61	43,18	45,37	50,52	23,83	25,96	27,24	47,44	51,71	58,55	70,32	76,31	82,21
Průměr	68,38	74,84	78,78	42,18	44,97	48,34	23,43	25,40	26,69	46,81	51,04	55,26	69,23	76,79	82,03

Pramen: ČSÚ

ZAHRAŇIČNÍ OBCHOD ČR S KVĚTINAMI

Bilance dovozu a vývozu květinářských produktů zůstává výrazně pasivní. V roce 2020 došlo k poklesu záporného salda o 5,4 % na hodnotu 3,84 mld. Kč, avšak v roce 2021 opět vzrostlo o 17,3 % na 4,50 mld. Kč. Domácí produkce sice stále roste, ale nestačí pokrýt poptávku jak v objemu, tak i v širší sortimentu. Dovozy jsou na poptávku schopny reagovat pružněji, a především v širším spektru. Celkový objem vývozu květinových produktů je stále nízký, i když má v posledních letech rostoucí trend.

Vývoj bilance zahraničního obchodu ČR s květinami (v mil. Kč)

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dovoz	3 580	3 875	3 962	4 145	4 689	4 633	5 371
Vývoz	571	657	632	687	635	797	873
Saldo zahraničního obchodu	-3 040	-3 218	-3 330	-3 458	-4 054	-3 836	-4 498

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Celková hodnota dovozu květin do ČR v roce 2021 vzrostla na 5,4 mld. Kč, tj. meziroční navýšení téměř o 16 %. Největší podíl zaujímaly čerstvé řezané květiny, pokojové rostliny okrasné květem a okrasné listem. Vývoz květin má od roku 2015 střídavou bilanci. V roce 2021 došlo – podle údajů celní statistiky ČSÚ – k meziročnímu zvýšení vývozu o necelých 10 % na hodnotu 0,9 mld. Kč. Vzrostly meziročně vývozy zejména hrnkových rostlin a upravovaných sušených květin, na rozdíl od řezaných květin, jejichž vývoz poklesl o 7 %.

Nejvíce květin se v roce 2021 dováželo z Nizozemska, Německa, Itálie, Ekvádoru, Kolumbie a Slovenska. Vývoz pak směřoval zejména na Slovensko, do Německa, dále do Polska, Maďarska, Rakouska a Španělska.

Vývoj dovozů květin do ČR (v tis. Kč)

Kód KN	Název	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022**
0601 1010	Cibule hyacintu v klidu	1 983	1 537	1 171	1 590	1 460	1 742	877
0601 1020	Cibule narcisu v klidu	6 216	4 789	3 661	4 232	5 055	5 678	754
0601 1030	Cibule tulipánu v klidu	13 060	13 696	5 787	8 306	7 459	8 234	321
0601 1040	Hlízy gladiolu v klidu	4 812	5 719	3 666	4 547	4 354	3 991	3 751
0601 1090	Ostatní cibuloviny v klidu	48 771	42 705	24 345	28 153	37 056	35 761	23 199
0601 2030	Hyac, tulip, narc, orchid. v květu	139 038	134 554	123 466	134 739	141 219	168 339	100 096
0601 2090	Ostatní cibule a hlízy v květu	25 092	18 811	22 406	29 307	33 527	39 214	27 559
0601	Celkem	238 972	221 811	184 500	215 531	230 132	262 958	156 558
0602 1090	Nekořenovité řízký a roubý ostatní	63 330	74 482	52 754	56 924	60 636	56 094	42 079
0602 9050	Venkovní rostliny jedno a víceleté, ne dřeviny	521 311	511 189	531 909	610 736	673 308	762 233	560 263
0602 9070	Mladé rostliny květin	46 220	43 980	76 538	79 060	58 994	64 458	52 879
0602 9091	Pokožové rostliny kvetoucí	537 139	538 653	554 406	604 716	560 785	639 881	399 209
0602 9099	Pokožové rostliny nekvetoucí	279 389	323 947	328 116	376 408	399 858	462 442	243 572
0602	Celkem	1 447 389	1 492 251	1 543 723	1 738 691	1 753 580	1 985 108	1 298 003
0603 1100	Růže řezané	559 890	598 759	651 553	666 448	688 231	726 489	430 632
0603 1200	Karafiáty řezané	82 120	87 390	105 720	189 240	98 266	149 786	88 562
0603 13 00	Orchideje řezané	32 070	34 421	28 772	29 188	32 838	41 156	20 918

Kód KN	Název	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022**
0603 1400	Chryzantémy řezané	207 264	204 192	215 121	209 991	233 651	266 997	125 692
0603 1500	Lilie řezané	57 792	53 587	51 491	56 911	53 170	68 505	34 889
0603 1910	Gladioly řezané	9 276	6 626	12 431	6 284	8 318	7 831	1 818
0603 1980**	Ost. řezané květiny	-	-	-	-	-	-	-
0603 1920	Řezané pryskyřníky	1 692	2 715	5 572	3 987	2 944	6 706	5 647
0603 1970	Řezané květiny a poupata na kytice nebo k okrasným účelům	599 269	649 683	731 513	850 442	891 999	1 136 824	696 327
0603 9000	Květiny sušené a upravované	268 315	259 587	252 154	282 302	297 664	320 040	205 541
0603	Celkem	1 817 688	1 896 962	2 054 328	2 361 217	2 307 081	2 724 334	1 610 026
0604 2090	Listí, větve, výhony čerstvé	207 639	216 809	225 090	247 473	211 526	237 123	131 897
0604 9091	Listí, větve, výhony sušené	63 560	58 873	63 717	57 083	50 320	64 831	8 170
0604 9099	Listí, větve, výhony sušené upravované	41 383	42 364	44 294	40 395	50 362	59 856	13 136
0604	Celkem	312 582	318 046	333 101	346 002	312 209	361 810	153 203
1209 3000	Osiva bylin pro květy	51 053	23 368	22 722	19 710	20 439	27 130	10 661
1209 9991	Osiva květin ostatní	7 454	9 654	7 119	6 955	9 209	9 366	6 817
1209	Celkem	58 507	33 022	29 842	27 308	29 647	36 496	17 478
DOVOZ CELKEM		3 875 137	3 962 092	4 145 494	4 688 749	4 632 648	5 370 706	3 235 269

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od 1.1.2016 změna NK 0603 1980 na 0603 1920, 0603 1970,

** údaje do 6/2022

Vývoj vývozu květin z ČR (v tis. Kč)

Kód KN	Název	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022**
0601 1010	Cibule hyacintu v klidu	6	79	645	52	115	93	0
0601 1020	Cibule narcisu v klidu	436	429	520	402	1 300	375	156
0601 1030	Cibule tulipánu v klidu	398	1 287	2 018	1 199	848	1 035	6
0601 1040	Hlízy gladiolu v klidu	619	647	308	315	413	410	407
0601 1090	Ostatní cibuloviny v klidu	2 706	2 733	2 767	3 460	4 289	4 313	2 752
0601 2030	Hyac, tulip, narc, orchid, v květu	1 415	1 003	2 913	890	1 387	1 476	1 991
0601 2090	Ostatní cibule a hlízy v květu	989	270	137	145	384	1 038	348
0601	Celkem	6 569	6 448	9 309	6 460	8 735	8 740	5 660

Kód KN	Název	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022**
0602 1090	Nekořenovité řízky a rouby, ostatní	768	385	0	0	955	243	2 263
0602 9050	Venkovní rostliny jedno a víceleté, ne dřeviny	172 561	177 647	188 120	164 942	179 485	200 537	46 891
0602 9070	Mladé rostliny květin	19 982	24 563	14 126	11 701	1 391	7 310	10 447
0602 9091	Pokožové rostliny kvetoucí	45 802	43 742	53 180	55 300	70 173	83 577	43 821
0602 9099	Pokožové rostliny nekvetoucí	11 711	16 745	14 436	13 113	24 171	40 966	15 182
0602	Celkem	250 824	263 082	269 862	244 420	276 175	332 633	118 604
0603 1100	Růže řezané	31 338	24 339	63 980	46 722	41 911	52 577	34 557
0603 1200	Karafiáty řezané	5 355	3 750	3 480	3 035	1 807	3 636	5 361
0603 1300	Orchideje řezané	906	608	532	509	284	304	570
0603 1400	Chryzantémy řezané	6 840	5 192	12 830	27 683	82 956	27 482	3 998
0603 1500	Lilie řezané	1 702	1 148	1 188	1 040	1 063	1 902	1 317
0603 1910	Gladioly řezané	124	156	151	111	87	134	111
0603 1980*	Ost. řezané květiny	-	-	-	-	-	-	-
0603 1920	Řezané pryskyřníky	1 277	62	37	46	59	74	122
0603 1970	Řezané květiny a poupata na kytice nebo k okrasným účelům	28 533	22 035	21 957	13 830	11 299	23 372	17 364
0603 9000	Květiny sušené a upravované	23 442	41 023	54 255	53 621	61 359	77 254	47 493
0603	Celkem	99 517	98 313	158 409	141 716	200 826	186 734	110 893
0604 2090	Listí, větve, výhony čerstvé	13 079	8 487	6 029	4 061	2 366	9 382	6 643
0604 9091	Listí, větve, výhony sušené	3 123	1 621	2 691	2 612	1 892	3 089	2 193
0604 9099	Listí, větve, výhony sušené upravované	206 154	220 760	215 179	200 604	278 845	297 747	2 321
0604	Celkem	222 356	230 868	223 899	207 151	283 103	310 219	11 157
1209 3000	Osiva bylin pro květy	66 183	18 136	21 312	30 419	21 054	24 863	13 782
1209 9991	Osiva květin ostatní	12 027	15 332	3 990	4 912	6 815	9 662	4 802
1209	Celkem	78 210	33 468	25 303	35 405	27 869	34 526	18 584
VÝVOZ CELKEM		657 475	632 177	686 782	635 153	796 708	872 851	264 899

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od I.I.2016 změna NK 0603 1980 na 0603 1920, 0603 1970

** údaje do 6/2022

Zahraniční obchod s řezanými květinami

Dovoz řezaných květin do ČR v roce 2021 dosáhl hodnoty 2,7 mld. Kč, tj. meziroční nárůst o 18 %. Největším dovozcem řezaných květin je tradičně Nizozemsko, odkud se v roce 2021 dovezly řezané květiny v hodnotě 2,0 mld. Kč, což představuje 75% podíl na celkovém dovozu řezaných květin do ČR. Dále se květiny dovážely z Ekvádoru, Kolumbie, Slovenska, Španělska a Keni.

Dovoz řezaných květin do ČR – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Růže	Karafiáty	Orchideje	Gladioly	Lilie	Chryzan témy	Ost. řezané květiny *	Řezané pryskyřníky	Řezané květiny a poupata na kytice nebo k okrasným účelům	Květiny sušené a upravované	Celkem
2016	559 890	82 120	32 070	9 276	57 792	207 264	-	1 692	599 269	268 315	1 817 688
2017	598 759	87 390	34 421	6 626	53 587	204 192	-	2 715	649 683	259 587	1 896 962
2018	651 553	105 720	28 772	12 431	51 491	215 121	-	5 572	731 513	252 154	2 054 328
2019*	666 448	189 240	29 188	6 284	56 911	209 991	-	3 987	850 442	282 302	2 361 217
2020	688 231	98 266	32 838	8 318	53 170	233 651	-	2 944	891 999	297 664	2 307 081
2021	726 489	149 786	41 156	7 831	68 505	266 997	-	6 706	1 136 824	320 040	2 724 334
2022	430 632	88 562	20 918	1 818	34 889	125 692	-	5 647	696 327	205 541	1 610 026

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od 1.1.2016 změna NK 0603 1980 na 0603 1920, 0603 1970; rok 2022 – údaje do 6/2022

Dle údajů celní statistiky ČSÚ došlo v roce 2021 k meziročnímu poklesu hodnoty vývozu řezaných květin z ČR o 7 % na 186,7 mil. Kč, přičemž vývoz směřoval zejména na Slovensko, dále do Belgie, Rakouska, Polska, Maďarska a Rumunska. Vzhledem k vlastní produkci řezaných květin v ČR v hodnotě 97 mil. Kč se jedná převážně o reexporty dovezeného zboží v rámci obchodních řetězců.

Vývoz řezaných květin z ČR – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Růže	Karafiáty	Orchideje	Gladioly	Lilie	Chryzan témy	Ost. řezané květiny *	Řezané pryskyřníky	Řezané květiny a poupata na kytice nebo k okrasným účelům	Květiny sušené a upravované	Celkem
2016	31 338	5 355	906	124	1 702	6 840	-	1 277	28 533	23 442	99 517
2017	24 339	3 750	908	156	1 148	5 192	-	62	22 035	41 023	98 313
2018	63 980	3 480	532	151	1 188	12 830	-	37	21 957	54 255	158 409
2019*	46 722	3 035	509	111	1 040	27 683	-	46	13 830	53 621	141 716
2020	41 911	1 807	284	87	1 063	82 956	-	59	11 299	61 359	200 826
2021	52 577	3 635	304	134	1 902	27 482	-	74	23 372	77 254	186 734
2022	34 557	5 361	570	111	1 317	3 998	-	122	17 364	47 493	110 893

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od 1.1.2016 změna NK 0603 1980 na 0603 1920, 0603 1970

** údaje do 6/2022

Zahraniční obchod s hrnkovými květinami, záhonovými a balkónovými rostlinami

Hrnkové květiny, záhonové a balkónové rostliny jsou druhou nejobjemnější dovozovou skupinou v rámci květin. Od roku 2014 se hodnota dovozu každoročně navyšuje, v roce 2021 vzrostla oproti předchozímu roku o 13,2 % na téměř 2,0 mld. Kč. Jednoznačně převažují dovozy z Nizozemska (64,3% podíl na celkové hodnotě dovozu), následuje Německo, Itálie, Polsko, Dánsko a Keňa.

Vývoz hrnkových květin z ČR se v posledních letech řadí na první místo. V roce 2021 se meziročně zvýšil o 20,4 % na hodnotu 332,6 mil. Kč. Hlavními cílovými zeměmi je především Slovensko, dále Polsko, Německo, Rumunsko a Maďarsko.

Tyto skupiny květin jsou v produkci květin v ČR stěžejní, mají tradici a dobré pěstitelské výsledky. Růst jejich vývozu je dokladem dobré kvality.

Dovoz hrnkových květin do ČR – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Nekořenovité řízký	Venkovní jednoleté	Mladé rostliny	Hrnkové kvetoucí	Hrnkové nekvetoucí	Celkem
2016	63 330	521 311	46 220	537 139	279 389	1 447 389
2017	74 482	511 189	43 980	538 653	323 947	1 492 251
2018	52 754	531 909	76 538	554 406	328 116	1 543 723
2019	57 011	618 545	79 444	607 417	376 274	1 738 691
2020	60 636	673 308	58 994	560 785	399 858	1 753 580
2021	56 094	762 233	64 458	639 881	462 442	1 985 108
2022	42 079	560 263	52 879	399 209	243 572	1 298 003

Pramen: Statistika zahraničního obchodu;

Poznámka: ** údaje do 6/2022

Vývoz hrnkových květin z ČR – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Nekořenovité řízký	Venkovní jednoleté	Mladé rostliny	Hrnkové kvetoucí	Hrnkové nekvetoucí	Celkem
2016	768	172 561	19 982	45 802	11 711	250 824
2017	385	177 647	24 563	43 742	16 745	263 082
2018	0	188 120	14 126	53 180	14 436	269 862
2019	0	164 889	11 701	55 161	12 669	244 420
2020	955	179 485	1 391	70 173	24 171	276 175
2021	243	200 537	7 310	83 577	40 966	332 633
2022	2 263	46 891	10 447	43 821	15 182	118 604

Pramen: Statistika zahraničního obchodu;

Poznámka: ** údaje do 6/2022

Zahraniční obchod s cibulemi a hlízy květin

Dovoz této skupiny květinářských produktů do ČR v roce 2021 dosáhl hodnoty téměř 263,0 mil. Kč. Hlavní dováženou skupinou jsou cibule a hlízy orchidejí, hyacintů, narcisů a tulipánů v květu, která od roku 2012 zaujímá více než 50% podíl na celkovém dovozu cibulí a hlíz do ČR. Hlavním dovozcem je tradičně Nizozemsko, následuje Německo, Polsko a Slovensko.

Vývoz cibulí a hlíz z ČR v posledních letech kolísá. V roce 2021 dosáhl vývoz hodnoty 8,7 mil. Kč. Hlavními cílovými zeměmi byly Slovensko, Maďarsko, Německo a Chorvatsko.

Vzhledem k vlastní produkci této skupiny v ČR v hodnotě 4 mil. Kč, jedná se převážně o reexport dovezeného zboží.

Dovoz cibulí a hlíz květin – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Cibule a hlízy ve vegetačním klidu					Cibule a hlízy ve vegetaci/květu		
	Hyacinty	Narcisy	Tulipány	Gladioly	Ostatní	Orchideje, hyacinty, narcisy, tulipány	Ostatní	Celkem
2016	1 983	6 216	13 060	4 812	48 771	139 038	25 092	238 972
2017	1 537	4 789	13 696	5 719	42 705	134 554	18 811	221 811
2018	1 171	3 661	5 787	3 666	24 345	123 466	22 406	184 500
2019	1 590	4 232	8 306	4 533	31 474	136 084	29 310	215 529
2020	1 460	5 055	7 459	4 354	37 056	141 219	33 527	230 132
2021	1 742	5 678	8 234	3 991	35 761	168 339	39 214	262 958
2022	877	754	321	3 751	23 199	100 096	27 559	156 558

Pramen: Statistika zahraničního obchodu;

Poznámka: ** údaje do 6/2022

Vývoz cibulí a hlíz květin – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Cibule a hlízy ve vegetačním klidu					Cibule a hlízy ve vegetaci/květu		
	Hyacinty	Narcisy	Tulipány	Gladioly	Ostatní	Orchideje, hyacinty, narcisy, tulipány	Ostatní	Celkem
2016	6	436	398	619	2 706	1 415	989	6 569
2017	79	429	1 287	647	2 733	1 003	270	6 448
2018	645	520	2 018	308	2 767	2 913	137	9 309
2019	52	402	1 199	315	3 460	890	142	6 460
2020	115	1 300	848	413	4 289	1 387	384	8 735
2021	93	375	1 035	410	4 313	1 476	1 038	8 740
2022	0	156	6	407	2 752	1 991	348	5 660

Pramen: Statistika zahraničního obchodu;

Poznámka: ** údaje do 6/2022

Zahraníční obchod s osivem květin

Dovozy osiv květin do ČR v posledních letech kolísají. V roce 2021 došlo k meziročnímu zvýšení o 23,1 % na hodnotu 36,5 mil. Kč. Nejvýznamnějšími dodavateli osiva do ČR jsou Německo a Nizozemsko.

Vývoz této komodity v posledních letech rovněž kolísá. V roce 2021 vzrostl vývoz osiva meziročně o 23,9 % na 34,5 mil. Kč. Hlavními cílovými zeměmi bylo Slovensko, Rusko, Maďarsko a Německo.

Dovoz osiv bylin pro květy a osiv květin do ČR – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Osivo bylin pro květy	Osivo květin ostatní	Celkem
2016	51 053	7 454	58 507
2017	23 368	9 654	33 022
2018	22 722	7 119	29 842
2019	20 336	6 972	27 308
2020	20 439	9 209	29 647
2021	27 130	9 366	36 496
2022	10 661	6 817	17 478

Pramen: Statistika zahraničního obchodu;

Poznámka: ** údaje do 6/2022

Vývoz osiv bylin pro květy a osiv květin z ČR – souhrnná tabulka (v tis. Kč)

Rok	Osiva bylin pro květy	Osiva květin ostatní	Celkem
2016	66 183	12 027	78 210
2017	18 136	15 332	33 468
2018	21 312	3 990	25 303
2019	30 442	4 963	35 405
2020	21 054	6 815	27 869
2021	24 863	9 662	34 526
2022	13 782	4 802	18 584

Pramen: Statistika zahraničního obchodu;

Poznámka: ** údaje do 6/2022

ČÁST E – ŠKOLKAŘSTVÍ OKRASNÝCH DRUHŮ V ČR

Přesné údaje o produkci okrasného školkařství ve světovém i evropském měřítku nejsou předmětem podrobných a pravidelných statistických šetření. Nejucelenější přehled o současném okrasném zahradnictví obsahuje statistická ročenka AIPH. Ta je na základě údajů, zaslaných jednotlivými členskými organizacemi, každoročně novelizována. Od roku 2004 nejsou data ohledně okrasného zahradnictví ani předmětem ročních zpráv o stavu zemědělství EU.

Současný stav českého školkařství okrasných druhů

Školkařství jako obor zemědělské produkce má v našich zemích dlouholetou tradici. Od pěstování užitkových rostlin pro obživu, přes pěstování dřevin k využití ve stavebnictví, nábytkářství i mnoha jiných oborech až po pěstování okrasných dřevin i trvalých květin pro parky, města, krajinu i soukromé zahrady.

V roce 2019 bylo významné 100. výročí založení prvního profesního Svazu školkařů ČR. K této významné události byl vydán Almanach. Svaz školkařů v ČR je nejstarším svazem školkařů v Evropě, resp. s nejstarší doloženou historií, která sahá až do 16. století. Školkařství a zahradnictví má obecně na našem území velmi bohatou tradici. Velká poptávka po dřevinách umožnila nejen specializaci zahradnických firem, ale také podnítila podstatný nárůst sortimentu nabízených dřevin. První školky zde vznikaly již v 19. století. Školkaři, ať již ovocní či okrasní, jsou velmi specializovanou skupinou množitelů a pěstitelů okrasných, ovocných a lesních dřevin. Výsledky jejich činnosti jsou vidět všude kolem nás ve formě výsadbového rostlinného materiálu. Bez školkařů by nemohly vznikat ani se obnovovat parky, zahrady, aleje, ovocné sady, významné krajinné prvky či lesní porosty.

Dle statistického šetření ÚKZÚZ bylo v roce 2020 registrováno celkem 759 školkařských subjektů, jak ovocných, tak i okrasných o celkové výměře 1 700 ha. Přes 70 % firem pěstuje jak ovocné, tak i okrasné výpěstky současně. Z tohoto počtu je evidováno 455 firem množící okrasný materiál včetně trvalek na celkové ploše přes 1 360 ha, z toho je 1 050 ha volné půdy, 181 ha kontejneroven a 129 ha krytých ploch.

Stav pěstebních ploch se radikálně mění s ohledem na nedostatek kvalifikované pracovní síly a klimatické změny. Školkaři se začínají úzce specializovat na listnaté stromy, které se vyznačují vyšší odolností vůči dlouhodobému suchu. Vzhledem ke klimatickým výkyvům jsou školkaři nuceni budovat speciální plochy, které jsou investičně náročné. Lze očekávat velký úbytek pěstebních ploch hlavně u drobných školkařů.

V tabulce níže jsou uvedeny pouze členské podniky Svazu školkařů ČR. Velká část převážně drobných pěstitelů je mimo vyjmenované svazy, tudíž se údaje uvedené z šetření ÚKZÚZ mohou lišit.

Údaje o okrasném školkařství v ČR

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet členských organizací Svazu školkařů	87	87	86	91	106	107
Počet pracovníků v členských školkách	980	975	946	963	954	961
Výměra ploch okrasných školkařských výpěstků v členských školkách v ha	1 130	1 125	1 328	1 400	1 290	1 295
Výměra ploch pro produkci dřevin v kontejnerech	267	270	283	300	309	309
Výměra lesních školek v ha	1 000	1 000	1 000	1 000	969	970
Výměra kontejneroven v lesních školkách v ha	-	-	100	100	150	145

Pramen: Svaz školkařů ČR, uvedeny pouze členové SŠČR

V letech 2020 a 2021 došlo k oživení poptávky po okrasném materiálu, který byl z části pokryt dovozem. Produkci v českých školkách nelze navýšit z důvodu nedostatku pracovníků, moderních technologií a investičních celků.

Kvalita výpěstků v ČR je stanovena školkařskou normou. Uvedená norma je zaměřena na výpěstky okrasných dřevin v celém pěstovaném sortimentu a podchycuje u jednotlivých skupin dřevin jejich doporučené velikosti a tvary s ohledem na možné technologie pěstování. Byla zpracována v souladu s přihlédnutím k jakostním normám a pěstební předpisům, které jsou platné v zemích EU. Svaz školkařů ČR dává od roku 2015 záštitu značce „Česká rostlina“, která má upozornit koncového zákazníka na produkt vypěstovaný v ČR.

Technologické zázemí školkařské produkce v ČR

Perspektivní školkařské podniky jsou vybaveny novou technikou úzce specializovanou pro potřeby oboru. Dříve byly skleníkové stavby velmi energeticky náročné, projektované především pro potřeby rychlené zeleniny, což bylo nevhodné pro školkaře. V současné době se už téměř nepoužívají a dochází k jejich likvidaci. Nové kryté plochy specializované pro školkařskou výrobu jsou již většinou vybaveny systémy automatického řízení topení, větrání, závlahy i tepelnými a světelnými clonami. Stejně tak jsou dnes v široké nabídce fóliové tunely z vícevrstevných dlouhověkových materiálů.

Školkařská technika i technologie jsou dnes na velmi vysoké úrovni, problémem je však její vysoká pořizovací cena. Zahradnická činnost je v současné době z výše uvedených důvodů náročná a vyžaduje kvalifikovanou pracovní sílu.

Výživa rostlin a přípravky na ochranu rostlin ve školkařské produkci

V současné době není sortiment hnojiv omezen jen na základní typy pro zemědělské plodiny. Na trhu existují speciální hnojiva se složením živin, která vyhovují širokým potřebám školkařů. Jsou to především hnojiva s předem určenou dobou působení (např. od 3 až po 12 měsíců) či pěstitelské substráty v mnoha variantách, specializované přímo i pro jednotlivé rostlinné druhy.

Většina školkařských provozů se snaží omezovat používání přípravků na ochranu rostlin (POR) na minimum a je velice ekologická. Problematická je oblast POR z hlediska integrované ochrany rostlin. V ČR je nedostatek registrovaných POR určených pro minoritní aplikaci ve školkařské výrobě. Není řešeno střídání POR k zamezení vzniku rezistentních kmenů na rozdíl od funkčních systémů ochrany školkařských porostů např. v Německu, Nizozemsku apod. Eliminace některých škodlivých druhů však vyžaduje použití chemických POR, které na rozdíl od vyspělých školkařských oblastí Evropy v ČR chybí.

Průběh vegetace v roce 2019, 2020 a 2021 v ČR

Pěstitelské roky 2019, 2020 a 2021 se vyznačovaly extrémními výkyvy – střídání sucha a dešťových srážek. V roce 2021 byly největším problémem jarní mrazy, které poškodily řadu porostů. Přestože byl rok 2021 bohatý na srážky, nedošlo k doplnění půdního deficitu z předchozích let, kdy mimořádné sucho v roce 2018 ovlivnilo půdní vlhkost i v následujících letech.

Přestože zima 2018/2019 byla na větší části našeho území srážkově nadprůměrná, v dlouhodobém úhrnu šlo ale jen o desítky mm, tudíž na většině míst nedošlo k dosycení půdy vodou. V roce 2019 kvůli vyšším teplotám vzduchu docházelo od března k poklesu zásoby využitelné vody v půdě a výskytu sucha. V průběhu června se projevil významný rozdíl ve výskytu srážek, a tím i sucha mezi Čechami a Moravou. V obou částech byly mimořádně vysoké teploty vzduchu, ale úhrny srážek byly na české straně významně nižší, proto také sucha v Čechách byla intenzivnější. Na Moravě byly velké místní rozdíly zaznamenány díky bouřkám. Nízké úhrny srážek v červenci prohloubily sucho v Čechách, ale i na střední

a severní Moravě. Popis průběhu počasí v tomto roce je nutné doplnit výskytem jarních mrazů v dubnu a začátkem května, které poškodily mnoho porostů. Tyto vegetační mrazy způsobily velký úhyn jak v kontejnerovnách, tak i na rostlinách pěstovaných ve volné půdě. Podzimní srážky přišly na většině území až v říjnu, a to v množství méně jak 50 % pod dlouhodobým průměrem, což značně ovlivnilo možnost podzimního dobývání a následné expedice výpěstků.

Rok 2020 byl v Evropě nejteplejší za dobu záznamů. Celosvětově se vyrovnal dosud rekordnímu roku 2016. Vyšší rozdíl teplot oproti normálu byl zjištěn v pěti krajích republiky (Vysočina, Pardubice, Karlovarský a Královéhradecký, Středočeský a Praha). Nadprůměrný byl rok 2020 také množstvím srážek. Přesto v půdním profilu a ve spodních vodách přetrvával deficit nashromážděný za minulé roky. Ve druhé polovině dubna klesla na mnoha místech zásoba využitelné vody v půdě o 20–40 %. Sucho se rozšířilo na 90 % území republiky. Na počátku května spadlo nejvíce srážek na severovýchodě republiky, a to i přes 100 mm. V průběhu první poloviny června 2020 se projevil významný rozdíl ve výskytu srážek, a tím i sucha, mezi severními a východními Čechami a ostatním územím. Konec června byl kvůli častým přeháňkám a bouřkám již na celém území srážkově bohatý a vyrovnaný. Druhá polovina června přinesla velké množství srážek a vzhledem ke značnému nasycení půdy i místní povodně. Červenec a srpen na celém území s výjimkou severozápadních a severních Čech probíhal v obdobné srážkové i teplotní tendenci. Ke konci srpna 2020 byl na 90 % území ČR z pohledu sucha dosažen normální stav, který znovu tradičně začal zejména v I. polovině září přecházet na 50 % území (zejména v Čechách) v sucho. Koncem září a v dalších měsících naopak přišla řada srážkových front, která opětovně vyrovnala až konce roku srážkovou bilanci téměř na celém území. Rok 2021 byl za posledních 10 let pravděpodobně jeden z teplotně a srážkově průměrných až mírně nadprůměrných roků, přesto v půdním profilu a ve spodních vodách nadále přetrvával deficit nashromážděný za minulé roky. V březnu 2021 většinou napršelo jen do 5 až 13 mm za týden. Typické bylo rychlé střídání teplých a studených front. V první polovině dubna teplota vzduchu razantně stoupala. Ve druhé polovině měsíce se rychle ochladilo o více než 15 °C, vyskytovaly se i sněhové přeháňky. Květen byl typický výrazně pozitivním zásobením srážkovou vodou, i když teploty byly značně proměnlivé. Docházelo k intenzivním srážkám, které způsobily zvýšení hladiny řady řek a na mnoha místech vyhlášení povodňových stavů. Nejvíce přšelo v jižní polovině republiky, naopak nejméně srážek bylo zaznamenáno na severu republiky. Zpočátku velmi teplé jarní období roku 2021 bylo vystřídáno v některých oblastech a mikroregionech také dlouhou dobou trvání pozdních mrazů. Tato mrazová epizoda trvala v době, kdy již rostliny kvetly nebo rašily. Celý červenec byl srážkově bohatý, deficit zásoby vody v půdě se na více než 70 % území pohyboval v kladných číslech. V září byly srážky velmi vydatné jen v okrajových pohořích, a to zejména v Beskydech, Jeseníkách a Krkonoších.

Celkový průběh počasí a vegetace za období 2019 až 2021 je dokladem probíhající změny klimatu, kdy se stále více projevují jak teplotní, tak dynamické srážkové výkyvy. Projevily se důsledky jarních mrazů, ale také mimořádně vysokých teplot vzduchu. V roce 2019 byly typické vysoké srážkové úhrny v podobě přívalových dešťů způsobujících často velmi rychlý odtok srážkové vody a leckdy i erozi půd. Naopak v roce 2021, ale i v roce 2020, docházelo k pravidelnějšímu a častějšímu dodání vláhy, díky němuž často docházelo k trvalému zamokření a rozvoji houbových chorob. Tyto projevy počasí měly v mnoha směrech na rostliny negativní dopady.

Spotřeba a užití školkařských výpěstků okrasných druhů v ČR

Sortiment školkařské produkce

Sortiment školkařské produkce má proměnlivý charakter. Celoevropský nedostatek na trhu zaznamenávají alejové stromy a díky tomu roste jejich poptávka. Vzhledem k tomu, že se jedná o materiál s dlouhou produkční dobou, nelze navýšit jejich produkci. Omezeno je také množství výchozího mladého rozmnožovacího materiálu. Nadále roste rozvoj trvalek, stabilní růst zaznamenávají stálezelené dřeviny. Naproti tomu mírný pokles prodeje v celoevropském měřítku stále zaznamenávají jehličnany.

V posledních letech dochází také ke strukturálním změnám, které vyplývají z měnícího se systému produkce školkařství. Namísto školky množící velmi široký sortiment v menším počtu jednotlivých partií se dnes školky specializují na podniky čistě „množícírenské“ nebo „dopěstovatelské“. Některé školky množí velká množství rostlin roubováním a prodávají rostliny buď jako jednoleté nebo dvouleté roubovance, o které je zájem především v západních zemích Evropy. V ČR poté dochází pouze k dopěstování do větších prodejních velikostí a přizpůsobení klimatickým podmínkám.

Spotřeba školkařských výpěstků

Spotřeba školkařských výpěstků do roku 2021 měla ustálený meziroční nárůst. Od roku 2011 do roku 2015 nastala stagnace až pokles odbytu okrasných rostlin. Extrémní sucho v roce 2015 ukázalo na obrovský deficit stromů ve městech a krajině.

Spotřeba okrasných rostlin od roku 2015 roste, ale díky stagnaci domácí výroby se zvyšuje podíl dovozu. Největší objemy dosáhly dovozu v letech 2020 a 2021, kdy z důvodu pandemické situace COVID-19 rostla poptávka soukromého sektoru a malých spotřebitelů. Vzhledem k nedostatku investic a pracovních sil nebylo možno poptávku pokrýt tuzemskou výrobou, a tak byla saturována dovozem. Velkým problémem zůstává nedostatečná komunikace mezi investory, realizátory a školkaři o předpokládaných zakázkách. Proto pěstitelé nemají, vzhledem k dlouholetému cyklu pěstování, dostatečný časový plán pro napěstování materiálu v požadovaných velikostech a objemech. Po nasycení trhu v letech 2020 a 2021 se v roce 2022 předpokládá spíše pokles poptávky soukromého sektoru a malých spotřebitelů.

Vzhledem k nedostatku investic chybí v ČR specializované školkařské provozy, a proto většina výchozího řízkovaného školkařského materiálu (kromě několika mála velkých školek) je nakupována v zahraničí. Tato skutečnost způsobuje snižování rozmanitosti okrasného sortimentu na trhu, postupnou ztrátu vnitřního trhu a odborných znalostí. Výchozí školkařský materiál se prozatím v ČR množí pouze výsevem nebo roubováním.

Čeští školkaři používají logo a etikety „ČESKÁ ROSTLINA“, upozorňující českého zákazníka na produkt vypěstovaný v ČR.

Cenový vývoj výpěstků okrasných druhů

V letech 2019–2021 došlo k nárůstu tržeb za školkařské výpěstky o 15–20 %, rovněž tržby na zahraničním trhu vykazují nárůst o 15 %. V celé Evropě roste poptávka po listnatých stromech především z důvodu zlepšení životního prostředí ve městech.

V celkové bilanci zahraničního obchodu výrazně převažuje dovoz. To je způsobeno dlouhodobým podinvestováním sektoru školkařství a dále špatnou komunikací mezi školkaři a investory. To vede k disproporcii mezi domácí produkcí a spotřebou školkařských výpěstků, což je kompenzováno dovozem. Dovoz realizují především obchodní řetězce ne vždy z vhodných lokalit a v dobré kvalitě. Převládá u nich tendence pohledu na rostlinu jako na spotřební zboží. Životnost rostlin je však nižší.

Dovoz je výrazný zejména v oblasti mladého školkařského sadebního materiálu k dopěstování. Velká většina tuzemských pěstitelů tento materiál dováží. Vzhledem k nárůstu celoevropské poptávky po zahraniční produkci v letech 2020 a 2021 došlo k nedostatku mladého sadebního materiálu, který se dotkl i našich školkařů. Vzhledem k tomu, že u nás v podstatě nejsou specializované školky na pěstování mladého materiálu, které by dokázaly vyrovnat propad v dodávkách, došlo v roce 2021 u některých druhů k výpadkům produkce. Okrasné rostliny se do ČR dováží především z Polska, Maďarska, Nizozemska a Německa.

Nejvíce dováženou skupinou je mladý množitelský materiál keřů určený k finálnímu dopěstování. Další žádanou skupinou jsou stromy a venkovní keře, poté alejové stromy a skupina výpěstků ve velikosti mezi 120 cm, kterých je u nás trvalý nedostatek.

Školkaři dodávají rostliny pro parky, zahrady, města, ale i na krajinné výsadby jako jsou rekultivace, břehové výsadby a biokoridory. Pro tyto účely jsou vyžadovány autochtonní dřeviny ve stáří 2–3 let vždy ve velkém množství v rámci jednotlivých partií. Starší dřeviny se stávají neprodejnými. Nejvíce žádanými dřevinami pro výsadby prvků územního systému ekologické stability (ÚSES) jsou odrostky v kategorii 120+ (120 cm). Absence nastává u výpěstků v kategorii mezi 120+ a alejovými stromy.

Velkoobchodní ceny školkařských výpěstků na našem i evropském trhu jsou ve velké většině bez výrazných výkyvů a jejich vývoj pozvolna roste (přibližně o 10–20 %). Při odběru 1 000 ks a více jsou ceny prostokořenných semenáčů, např. od polských a maďarských pěstitelů, nižší než v ČR. V Německu či Itálii jsou ceny výpěstků vyšší. Dle cenových porovnání je průměrný nárůst cen u školkařských produktů za období 2019 až 2021 přibližně o 20 %. Koncem roku 2021 došlo k nárůstu cen vstupů, ale prodejní ceny rostlin zůstaly na stejné úrovni.

Během uplynulých deseti let došlo ke sblížení tuzemských cen u kategorie běžných křovin, stromů i jehličnanů s cenami evropských producentů. Nižší poptávka po jehličnanech vede k mírnému zvýšení cen více poptávaných listnatých a stálezelených dřevin. Cena hotové zahraniční produkce je kvůli dopravě vyšší. U mladého materiálu je cena díky specializaci a vyšší efektivitě při přepočtu na 1 ks dopravy nižší.

Nárůst cen ve školkařské produkci není dán vyšší specializací, ale především vysokými vstupy energií, vody, ochranných postřiků, hnojiv, rostoucí cenou půdy, substrátů, ale také využitím nových metod množení a ozdravení (in vitro). Významný podíl nákladů stále tvoří vysoký podíl ruční práce a růst mezd nejen tuzemských, ale i zahraničních pracovníků.

Zahranichní obchod ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů

Bilance zahraničního obchodu ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů je dlouhodobě pasivní. Od roku 2017 se záporné saldo stále prohlubuje, v roce 2021 dosáhlo hodnoty téměř 1,1 mld. Kč, tj. meziroční zvýšení o 18,6 %.

Celková bilance zahraničního obchodu s školkařskými výpěstky (v tis. Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dovoz	729 339	721 929	781 439	953 339	1 077 478	1 264 091	931 492
Vývoz	193 550	200 296	203 193	189 246	194 313	216 832	115 421
Saldo	-535 789	-521 633	-578 246	-764 093	-883 165	-1 047 259	816 071

Pramen: Statistika zahraničního obchodu;

Poznámka: ** údaje do 6/2022

Dovoz produktů okrasného školkařství do ČR v roce 2021 dosáhl hodnoty 1,26 mld. Kč, oproti předchozímu roku vzrostl o 17,3 %. Nejvíce dováženou skupinou byly venkovní rostliny jednoleté a víceleté, které se podílely 60 % na celkovém dovozu. Dalším významným artiklem dovozu je skupina mladých a venkovních rostlin. K nejvýznamnějším dodavatelům školkařských výpěstků do ČR patří tradičně Nizozemsko, dále Německo, Itálie, Slovensko a Polsko.

Dovoz školkařských výpěstků do ČR (v tis. Kč)

Kód KN	Název	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0602 3000	Rododendrony a azalky	15 403	15 355	14 180	17 134	17 695	23 350	19 210
0602 4000	Růže celkem	22 269	26 087	21 036	27 227	34 251	41 259	33 508
0602 9045	Rostliny mladé, venkovní	26 067	18 885	40 172	64 644	58 679	93 487	72 390
0602 9049*	Stromy, keře, keříky venkovní	-	-	-	-	-	-	-

Kód KN	Název	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0602 9046	Stromy, keře, keříky s holými kořeny	11 531	9 654	7 039	10 762	10 319	5 266	4 885
0602 9047	Jehličnany a stále zelené stromy a keře	26 453	30 600	45 649	50 679	86 542	106 913	50 053
0602 9048	Stromy, keře, keříky vc. kořenů	106 305	110 167	121 453	161 183	196 683	231 583	191 183
0602 9050	Venkovní rostliny jedno a víceleté, ne dřeviny	521 311	511 190	531 909	610 736	673 308	762 233	560 263
CELKEM		729 339	721 929	781 439	953 339	1 077 478	1 264 091	931 492

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od I.I.2016 rozdělení kódu KN 0602 9049 na 0602 9046, 0602 9047, 0602 9048; údaje do 6/2022

V roce 2021 vývoz školkařských výpěstků vzrostl meziročně o 11,6 % a dosáhl hodnoty 216,8 mil. Kč. Vedle vývozu na Slovensko, kam směřovalo až 50 % školkařských výpěstků, se vyváželo ve větší míře také do Polska, Rumunska, Maďarska a Německa. Nejsilnější vývozní položkou jsou venkovní rostliny jednoleté a víceleté.

Vývoz školkařských výpěstků z ČR (v tis.Kč)

Kód KN	Název	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0602 3000	Rhododendrony a azalky	342	471	543	275	58	397	2 269
0602 4000	Růže celkem	2 470	3 374	1 335	1 917	2 659	2 423	3 276
0602 9045	Rostliny mladé, venkovní	362	282	2 871	11 705	105	197	203
0602 9049*	Stromy, keře, keříky venkovní	-	-	-	-	-	-	-
0602 9046	Stromy, keře, keříky s holými kořeny	1 973	183	1 877	19	16	562	798
0602 9047	Jehličnany a stále zelené stromy a keře	4 249	9 789	4 904	4 402	5 702	6 169	15 601
0602 9048	Stromy, keře, keříky vc. Kořenů	11 594	8 550	3 543	6 038	6 288	6 548	46 382
0602 9050	Venkovní rostliny jedno a víceleté, ne dřeviny	172 561	177 647	188 120	164 889	179 485	200 537	46 891
CELKEM		193 550	200 296	203 193	189 246	194 313	216 832	115 421

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od I.I.2016 rozdělení kódu KN 0602 9049 na 0602 9046, 0602 9047, 0602 9048; údaje do 6/2022

ČÁST F – ŠKOLKAŘSTVÍ OVOCNÝCH DRUHŮ V ČR

Současný stav českého školkařství ovocných druhů v ČR

Produkce školkařských výpěstků byla poměrně stabilní až do roku 2018. V tomto roce byla většina ovocných školek v ČR silně poškozena suchem, přičemž velké výpadky v zaškolkovaných podnožích ovlivnily produkci zejména u vyšších kmenných tvarů ještě v několika následujících letech. V posledních letech dochází k větší profilaci podniků zaměřené na různé okruhy zákazníků. Na produkci školkařských výpěstků pro profesionální ovocnářství se specializuje menší počet pěstitelů, což souvisí s licenční politikou držitelů práv k odrudám.

Sektor profesionálního ovocnářství čelí v posledních letech následkům trvale rostoucí produkce ovoce v některých členských státech EU – zejména Polsku, kterým se nedaří po zavedení ruského embarga v roce 2014 umístit'ovat nadprodukcí ovoce na náhradní světové trhy. Rovněž celosvětová pandemie viru COVID-19 prohloubila ekonomickou krizi ve světě s výraznými dopady na kurzy měn potenciálních či tradičních importérů ovoce z EU, což vedlo k další kumulaci neodbytého ovoce v EU.

Krize profesionálního ovocnářství z důvodu náhlého poklesu zájmu o výsadby nových sadů v řadě států EU, včetně ČR, zasáhla po roce 2020 rovněž sektor ovocného školkařství. Tato krize se od přelomu let 2021/2022 dále prohlubuje v souvislosti s rychle rostoucí cenou vstupů (zejména energií, pohonných hmot, hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, ceny práce).

Další segment výroby je více zaměřen na školkařské výpěstky pro hobby pěstitele. Tyto výpěstky jsou distribuovány z velké části přes zahradnická centra a prodejny nebo přímo maloobchodním prodejem ve školkách. V poslední době převládá i distribuce formou zásilací služby. Třetí skupina představuje pěstitele, kteří se rozvíjí v sektoru výpěstků pro krajinářské účely. Zde se znovu uplatňuje řada starých, ale v některých případech i moderních, nových odrud. Maloproděj školkařských výpěstků se podařilo především díky vládní výjimce z omezení maloobchodního prodeje, i přes významné komplikace v podobě omezení volného pohybu osob mezi okresy, úspěšně zrealizovat a prakticky všechny školkařské podniky přestály toto období (kromě podniků orientovaných na export) bez významnějších ztrát. Významnou hrozbou tohoto segmentu je ovšem od konce roku 2021 rekordní růst inflace a rychle se snižující kupní síla nižších a středních příjmových skupin obyvatelstva.

Dále se rozvíjí rovněž produkce starých odrud a obecně vyšších kmenných tvarů pro použití v krajině. Přes rostoucí poptávku po starých odrudách je u řady odrud limitujícím faktorem zdravotní stav potenciálních matečných stromů.

Podle evidence ÚKZÚZ se ovocné školkařské výpěstky v roce 2019 pěstovaly v ČR na ploše 346 ha zemědělské půdy, v roce 2020 na cca 321 ha. Následující tabulka uvádí přehled výměr hlavních ovocných druhů ve školkách.

Pěstební plochy dle skupin porostů (ha)

Skupina porostů	2018	2019	2020
Semenné stromy	12,41	12,51	12,56
Podnože vegetativní a generativní	15,27	21,18	21,91
Matečné roubové stromy a keře	27,11	27,76	25,29
Zaškolkované podnože	72,47	67,19	65,87
Školkařské výpěstky k expedici*	-	-	-
Jednoleté školkařské výpěstky k expedici	79,65	101,26	87,23
Víceleté školkařské výpěstky k expedici	94,83	100,11	90,83
Maliník a Ostružiník	3,63	3,83	2,09
Jahodník	5,50	11,70	13,02

Pramen: ÚKZÚZ, Sekce rostlinné výroby, Oddělení trvalých kultur

Poznámka: * Školkařské výpěstky k expedici = Jednoleté školkařské výpěstky k expedici + Víceleté školkařské výpěstky k expedici

Školkařská produkce je v posledních letech, kromě výkyvů v produkci způsobených extrémním suchem v letech 2018 a 2019, více méně stabilní s mírně rostoucím potenciálem. Ovocné školky zaujímají v ČR rozlohu okolo 400 ha.

V posledních letech došlo opětovně k výraznému zvýšení produkce sazenic kanadské borůvky. Za touto skutečností je zavedení komerční produkce mikro-sadby v technologiích in vitro. In vitro jsou kromě podnoží produkovány zejména borůvky, maliník a ostružiník, ale také např. líska nebo pravokořenné višně. Převážná část produkce in-vitro sadby směřuje mimo území ČR. U neprofesionálních pěstitelů narůstá zájem o výsadbu drobného ovoce a netradiční ovocné druhy.

Trvale rostoucí trend má i produkce skořápkových ovocných druhů, které slouží pro krajinářské účely. Produkce lísky se v posledních letech znásobila a rostoucí trend má i produkce roubovaných ořešáků, kde se kromě klasického sortimentu uplatňuje i řada nových českých odrůd s bílým i červeným jádrem a zkoušeny jsou i odrůdy s laterální plodností.

Kromě roku 2021, kdy byla velká část broskvoní poškozena zimními a jarními mrazy, je produkce peckovin relativně stabilní. V profesionálním ovocnářství ČR přetrvává zájem o produkci višně, meruněk, třešní i slivoní, které se často uplatňují rovněž v systémech ekologického zemědělství. Produkce jabloní a hrušní se uplatňuje, podobně jako slivoně nebo třešně, v produkčních sadech, na zahradách i krajině. Zatímco pro profesionální ovocnářství je produkováno jen několik málo tržních odrůd a klonů, pro využití v soukromých zahradách je množen velmi široký sortiment odrůd s různou dobou zralosti, a to na různých podnožích, které ještě dále rozvíjejí vhodnou oblast použití.

Celkový nárůst školkařské produkce je způsoben zejména navýšením produkce in-vitro lísky v letech 2019 a 2020 a borůvky, které ovšem z převážné části směřují na trhy jiných zemí EU. Produkci ovocné sadby lze označit spíše za stabilní. Výrazný nárůst produkce byl zaznamenán v posledních letech u sadby jahodníku – v roce 2021 se vyprodukovalo 10,2 mil. ks, tj. 63% podíl na celkové školkařské výrobě. S velkým odstupem pak následovala školkařská produkce brusnice, jabloní a maliníku.

Produkce školkařských ovocných druhů v ČR (ks)

DRUH	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Jabloň	1 229 181	1 538 180	1 558 636	1 153 646	1 710 746	1 465 634	1 288 554
Hrušeň	219 352	271 411	315 749	184 165	232 031	203 898	221 789
Třešeň	178 724	191 874	159 025	115 241	161 389	168 503	189 577
Višeň	72 443	137 171	124 697	84 755	72 729	67 937	64 632
Slivoň	372 160	368 269	339 814	328 898	338 917	318 524	343 841
Meruňka	242 311	231 962	161 210	124 883	201 307	183 471	187 733
Broskvoň	136 364	124 511	81 856	64 697	63 894	86 694	83 398
Mandloň	2 940	3 570	4 363	2 979	3 937	4 450	12 686
Myrobalán – plodový	0	0	0	810	885	831	1 350
Kdouloň	1 827	1 269	4 863	1 118	3 453	3 765	4 776
Ořešák vlašský	83 524	79 130	109 867	81 984	131 089	129 517	121 351
Angrešt	218 282	278 315	287 148	178 518	274 472	237 342	217 471
Rybíz bílý	63 575	76 847	75 112	70 537	83 468	82 461	84 847
Rybíz černý	177 389	230 433	184 647	122 892	139 325	142 401	170 228
Rybíz červený	238 497	278 337	247 874	188 241	259 268	249 663	262 580
Maliník	314 368	433 588	361 097	305 136	503 664	260 819	446 244
Ostružiník	33 925	56 916	46 802	16 542	79 703	19 177	29 977

DRUH	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Brusnice sp.	542 108	268 686	1 429 150	1 360 022	2 462 862	1 632 062	1 903 766
Jahodník	5 763 062	7 473 362	8 542 499	7 293 072	9 199 186	12 569 185	10 231 255
Líska obecná	14 360	12 710	14 880	20 416	694 080	114 063	257 356
Kaštanovník jedlý	2 090	500	100	0	0	0	1 000
Ribes x (mezidruhová kříženci)	22 148	21 783	23 228	17 736	20 356	24 374	35 326
Rubus x (mezidruhová kříženci)	0	0	0	14 248	15 374	23 420	13 531
Prunus x (mezidruhová kříženci)	4 313	1 320	598	4 686	5 420	751	8 515
Slivoň japonská (vrbová)	0	0	0	674	370	754	729
Temnoplodec černoplodý (Aronie černá, jeřáb černý)	0	0	0	330	233	172	4 287
Jeřáb obecný	0	0	0	0	325	127	85
Meruzalka zlatá – plodová	1 601	38	17	0	171	210	400
CELKEM	9 934 544	12 080 182	14 072 927	11 636 226	16 658 654	17 990 205	16 187 284

Pramen: ÚKZÚZ Brno, Sekce rostlinné výroby, Oddělení trvalých kultur

Poznámka: stav k 31. 12. 2021

Česká republika je také producentem podnoží ovocných druhů, (viz tab. níže). Po útlumu produkce in-vitro podnoží v letech 2016 a 2017 došlo v letech 2019 až 2021 k opětovnému navýšení produkce na maximální výrobní kapacity.

Produkce klasických podnoží pro trh v rámci ČR vykazuje kromě meruzalky zlaté trvale klesající trend. Velmi špatná situace je zejména u generativně množených podnoží, výrazný propad produkce byl zaznamenán zejména v roce 2018, kdy celý sektor školkařství byl postižen extrémním suchem. Některé výsevy vůbec nezřešly nebo podnože nedosáhly upotřebitelných parametrů.

Produkce podnoží pro ovocné druhy v ČR (ks)

DRUH	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Broskvomandloň	0	0	0	0	0	0	0
Broskvoň	35 850	66 450	27 100	47 790	19 550	53 050	19 114
Hrušeň	94 250	87 820	64 235	145 880	81 935	31 050	65 748
Jabloň	1 683 287	1 454 031	1 593 420	1 889 678	1 634 220	1 294 828	1 365 444
Kaštanovník	0	0	0	0	0	0	0
Kdouloň	55 250	31 230	23 213	41 745	32 718	35 925	11 705
Mahalebka	72 700	23 000	13 000	30 000	43 000	17 000	10 000
Mandloň	0	0	400	0	7 450	44 300	2 400
Meruňka	9 900	163 000	113 610	161 400	90 000	42 350	5 090
Meruzalka zlatá – podnožová	1 235 764	1 211 164	1 311 373	1 290 881	1 530 570	1 173 793	1 033 286
Myrobalán	0	0	0	990 958	635 500	1 054 590	726 910
Ořešák vlašský	80 000	98 000	130 000	97 150	81 300	99 000	71 000
Prunus x (mezidruhová kříženci)	1 788 180	1 633 500	1 300 624	4 672 674	2 275 180	2 978 805	3 735 160
Slivoň	786 690	800 740	1 249 170	961 468	621 355	289 072	295 450

DRUH	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slivoň japonská (vrbová)	0	0	0	32 500	0	0	0
Třešeň	291 400	276 600	204 814	132 131	209 660	118 852	172 297
Višeň	6 000	0	0	66 946	15 000	0	15 000
CELKEM	6 139 271	5 845 535	6 030 959	10 561 201	7 277 438	7 232 615	7 528 604

Pramen: ÚKZÚZ Brno, Sekce rostlinné výroby, Oddělení trvalých kultur

Poznámka: stav k 31. 12. 2021

Vývoj vegetace v roce 2019, 2020 a 2021

Po velmi suchém roce 2018 přinesly první dva měsíce roku 2019 srážky, ale větší sněhová pokrývka byla jen ve vyšších polohách. Průběh května byl spíše chladnější s vydatnějšími srážkami, což významně zlepšilo vegetační stav u mělko kořenících kultur a v kombinaci se zavlažováním, alespoň pomocí cisteren, zabránily opakování škod z roku 2018. Extrémní počasí v roce 2019 přineslo zejména na jižní, střední a severní Moravě několik sérií silného krupobití. Ve školkách naštěstí nebyly významné škody.

Průběh zimy 2019/2020 byl velmi mírný. Naopak od druhé poloviny března až k počátku června bylo velmi chladné počasí s výskytem četných mrazových dnů. Nejsilnější mrazy byly v období 29. 3.–2. 4., přičemž na mnoha místech ČR byl nejchladnějším dnem roku 1. duben, kdy teploty klesaly až k $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$. Další mrazové období zasáhlo naše území mezi 14. 4.–22. 4. s tím, že plošně mrazy udeřily zejména 15. 4. Opakované výskyty mrazů vedly k výrazným škodám na úrodě zejména u nejraněji kvetoucích peckovin. Rozsáhlé škody na ovoci (deformace, zakrslé stopky, plody bez semen) se objevily na jádrovinách. Vliv jarních mrazů se negativně podepsal zejména na zaškolovaném myrobalánu, kde výpadky ojediněle dosahovaly 50 %. Totální škody mrazem byly zaznamenány na roubovaném drobném ovoci, které bylo vyškolkováno před příchodem mrazíků a také při časném jarním roubování třešní, kdy musely být některé porosty až z 50 % znovu roubovány. Tyto přímé škody byly zaznamenány v celé ČR naštěstí jen lokálně a neměly zásadní vliv na celkovou produkci ovocných výpěstků roku 2020. Plošně pak došlo vlivem mrazíků pouze k přechodnému poškození růstových vrcholů a dočasnému zastavení růstu zejména u teplomilných peckovin.

Podzim roku 2020 na většině území ČR byl teplotně nadprůměrný s výraznějšími úhrny srážek, zejména v říjnu, což v některých oblastech významně komplikovalo a prodlužovalo sklizeň jádrovin a školkařských výpěstků. Nedostatek vhodných pracovních sil, způsobených pandemií viru COVID-19, protáhl sklizeň až do listopadu a prosince.

Sněhová pokrývka zimy 2020/2021 přispěla pozitivně k dosycování dlouhodobého vodního deficitu půdního profilu. Zimní mrazy v prvních měsících roku nezpůsobily na ovocných kulturách žádné významné škody, ale časný jarní pokles teplot negativně ovlivnil vývoj v mnoha pěstitelských oblastech zejména květní pupeny teplomilných peckovin a třešní. Květy se později vůbec nerozvinuly nebo byly závažně poškozené a neschopné opylení.

Velmi chladný průběh jara v roce 2021 skončil až po 20. 5., respektive po 5. 6. a způsobil zpoždění vegetace až o 3 týdny. Nejvíce se zpoždění projevilo na nejranějších ovocných druzích, jako jsou třešně, meruňky, jahodník a další druhy drobného ovoce, raných odrůd jádrovin a také u ovocných školek. Vzhledem k tomu, že další letní měsíce byly teplotně i srážkově příznivé, zpoždění vývoje plodů v sadech se postupně stáhlo asi na jeden týden a ke srovnání zpoždění vývoje došlo i u ovocných školek.

V červnu a červenci 2021 bylo zaznamenáno několik výskytů silných bouřek provázených krupobitím, které v sadech napáchaly významné škody. Oblast jižní Moravy (obce Mikulčice, Lužice, Moravská Nová Ves a Hrušky) byla těžce poničena dne 24. 6. tornádem. Kromě jmenovaných obcí byla krupobitím zasažena velká část jižní Moravy, velké škody byly hlášeny i ze středních Čech. Ze školkařských provozů byly zasaženy zejména porosty v Lednici na Moravě a ve Velimi; místy došlo i k vylámaní výpěstků větrem (Vysočina). Průběh počasí v srpnu a září byl velmi příznivý, proto byl školkařský materiál začátkem října

zpravidla dobře narostlý prakticky u všech pěstitelských tvarů. Sklizeň výpěstků komplikovalo zejména v podmínkách Moravy velmi suché počasí, kdy se u vyorávaných výpěstků v blocích zeminy lámal kořenový systém i vyorávací pluh. V Čechách sklizeň usnadnil menší úhrn srážek v objemu několika desítek mm. Z hlediska vodní bilance lze opět pozorovat prakticky na všech lokalitách mírný nebo i výraznější deficit.

Vyorávka výpěstků na podzim roku 2021 proběhla přes počáteční komplikace úspěšně a o výpěstky byl ve srovnání s rokem 2020 vyšší zájem jak v profesionálním ovocnářství (realizace sadů odložené z roku 2020), tak v maloobchodním segmentu (přestože na podzim byla ze školek vyexpedována většina produkce, na jaře 2022 se maloobchodní prodej školkařských výpěstků prakticky zastavil, a to jak přímo v ovocných školkách, tak v zahradních centrech).

Spotřeba a užití školkařských výpěstků ovocných druhů v ČR

Trendy v ovocné sadbě se postupem času mění. Pro objasnění současných trendů je potřeba rozdělit sektor na výpěstky určené pro výsadbu sadů a výpěstky určené pro soukromé zahrady.

U výpěstků pro produkční sady dominuje ovocný druh jabloně. Odrůdová skladba u jabloní se zužuje na progresivní tržní odrůdy jako je Golden Delicious, odrůdy a klony skupiny Jonagoldu, Gala a její mutace, Braeburn či barevné mutace Idaredu nebo odrůdy Red Delicious, které se v posledních letech u obchodníků dostávají znovu do kurzu. Obecně lze říct, že v současné době pokračuje éra červenoplodých mutací tržních odrůd jablek. Klubových odrůd se v ČR, v porovnání se západními zeměmi, ale i např. se Slovenskem, pěstuje jen velmi omezené množství.

U výsadeb pro profesionální ovocnářství se stále ve větším měřítku uplatňují výpěstky nejvyšší kvality, které přinášejí ovoce v co nejkratší době po výsadbě. Již před několika lety se stal standardem „knipp baum“ pro výsadby jabloní. V současné době se tento tvar uplatňuje stále více i u profesionálních výsadeb slivoní nebo třešní. Standardem se stávají výpěstky s 5 výhony, ale výjimkou není 7 či 9 postranních větví. Vyšší kvalita výsadbového materiálu vyžaduje precizní agrotechniku, a kromě využití závlahy a řádné výživy také aplikaci fytohormonů, popř. speciálních antistresorů. Přetrvávajícím problémem českého školkařství jsou nedostateční zdroje závlahové vody, alespoň pro překonání kritických období. V profesionálním ovocnářství se stále častěji uplatňují právně chráněné odrůdy, které se s ohledem na postupy držitelů práv k odrůdám stávají, zejména v případě zahraničních odrůd, pro řadu školkařských podniků nedostupnými.

Vzhledem ke stále se prohlubující krizi v ovocnářství nelze v následujících letech předpokládat větší výsadby ovocných sadů, naopak, staré nerentabilní výsadby jsou ve velkém měřítku klučeny bez náhrady a rozměr českého ovocnářství se zejména v posledních dvou letech rychle zmenšuje.

Pro produkční ovocné sady se v ČR specializuje jen několik ovocných školek, které jsou schopny dodat jednotnou partii většího množství výpěstků. Sektor tzv. středního prodeje obstarávají menší až středně velké školkařské podniky. Tyto školky většinou pěstují široký sortiment ovocných druhů a odrůd. Jejich produkce je prodávána zahradnictvím a zahradním centřům, tudíž se jedná o prodej malospotřebitelům. Vysoké požadavky jsou kladeny na sortiment, který zahrnuje staré krajové odrůdy, odrůdy základního sortimentu i zcela nové odrůdy.

Další možností je **přímý prodej** výpěstků jednotlivými ovocnými školkami přímo ze dvora. Na druhou stranu ovocné školky nejsou primárně dobře zařízeny pro prodej malospotřebitelům, ani na internetový prodej. V době pandemie COVID-19 vzhledem k nedostatku pracovníků ve školkařství a s ohledem na nutnost zajištění souběhu prací ve školkách a prodeje se pro řadu podniků jednalo o výraznou technickoorganizační komplikaci.

Produkce vyšších kmenných tvarů zejména pro krajinářské účely se stává samostatnou specializací ovocného školkařství, ale stále větší podíl vyšších kmenných tvarů je pěstován i v klasických školkách zaměřených zejména na sortiment výpěstků pro hobby pěstitele.

Zájem o výsadby do krajiny postupně roste a je dále umocňován potřebou revitalizace kulturní zemědělské krajiny. Poptávku po vyšších kmenných tvarech v roce 2019 značně zvýšilo vyhlášení programu Ministerstva životního prostředí „Sázíme budoucnost“, ale trvale probíhá i realizace projektů z Nadace Partnerství. Využití solitérních ovocných rostlin si postupně osvojují také zahradní a krajinářští architekti. Přes dílčí komplikace je sektor krajinářského ovocnářství relativně nejméně ovlivněn celosvětovou krizí.

V posledních třech letech významně roste **produkce podnoží množných in-vitro**. Přestože se převážná část produkce uplatňuje na zahraničních trzích, obliba in-vitro podnoží (např. myrobalánu 29C) v souvislosti s odolností vůči suchu roste i u českých pěstitelů. Naopak v útlumu je klasické podnožové školkařství, ať už se jedná o oddělkové matečnice nebo generativní množení. Většina podnožového materiálu (kromě meruzalky) se tak do ČR dováží, v omezené míře pokračuje produkce generativních podnoží (téměř veškeré osivo však pochází z dovozu).

Další ze zajímavých trendů pěstování na zahrádkách je spojen se zdravým životním stylem obyvatelstva. Rozšiřuje se **pěstování méně známých ovocných druhů** a druhů s vysokým obsahem zdraví prospěšných látek. K těmto druhům lze zařadit rakytník, černý bez, klanoprašku, kustovnici, brusinky a mnoho jiných ovoce přinášejících rostlin.

V souvislosti s prohlubující se ekonomickou krizí lze v sezóně 2022/23 očekávat výrazný dopad i do segmentu školkařství.

Cenový vývoj školkařských výpěstků ovocných druhů v ČR

Po několikaleté stagnaci cen ovocných školkařských výpěstků začala být řada realizačních cen podnákladová zejména v souvislosti s růstem ceny práce. Některé školkařské provozy navýšily ceny již v letech 2018–2019. Větší množství podniků posunulo velkoobchodní ceny z minimálních cen směrem k cenovému průměru. Co se týče cenového rozpětí, neurčuje se zde pouze tvar výpěstků, ale i použitá podnož, výše licenčních poplatků a především kvalita výpěstků.

Pro sezónu 2019–2020 došlo v rámci velkoobchodních ceníků vydávaných na podzim k předpokládanému růstu asi o 5 %. U vyšších kmenných tvarů došlo u mnoha pěstitelů ke skokovému zdražení o 50–100 %. Na podzim roku 2020 vzrostla cena školkařských výpěstků znovu o cca 5–10 %. Řada pěstitelů přistoupila s ohledem na rychle rostoucí cenu práce ještě k dílčímu zdražení pro jarní sezónu 2021 v objemu zhruba 1–4 Kč na výpěstek. Naopak trvale nízké ceny se držely zejména u prostokořenného keřového rybízu s jednoduchou pěstitelskou technologií. Ceníky výpěstků pro profesionální ovocnářství nebyly s ohledem na obtížnou situaci v sektoru v sezóně 2019–2020 významněji navýšovány.

V roce 2021 došlo k dalšímu zdražení ceny práce, ale zejména k trvale rostoucímu zdražování řady vstupů – pohonných hmot, hnojiv, přípravků na ochranu rostlin, plastů, strojů, staveb a stavebních hmot. Předpokládaný růst cen pro rok 2021 byl asi o 15 %. Pro podzimní sezónu 2021 řada školkařských podniků v souvislosti s extrémním růstem ceny paliv, ale i dalších vstupů, v předstihu nezveřejnilo velkoobchodní ceník. Nakonec došlo k dalšímu růstu cen zohledňující v minimální výši alespoň aktuální navýšení vstupů, včetně ceny práce. I po tomto zvýšení jsou však ceny většiny školkařských podniků velmi nízké a neodrážejí skutečné navýšení vstupů.

Ceny zemědělských výrobců školkařských výpěstků ovocných druhů (cenové rozpětí v Kč/1 ks)

Druh	Tvar	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Jabloň	jednoletý štěpovanec	60–76	60–87	60–87	60–87	60–87
	zákrsek	75–102	75–102	75–102	75–102	80–102
	čtvrtkmen	80–127	80–127	85–140	80–127	80–127
Hrušeň	jednoletý štěpovanec	60–90	60–90	60–90	60–90	60–90
	zákrsek	80–127	75–127	75–127	75–127	80–127
	čtvrtkmen	85–140	85–140	85–140	85–140	85–140
Třešeň	jednoletý štěpovanec	60–100	60–100	60–100	60–100	60–100
	zákrsek	75–120	75–120	75–120	80–120	90–120
	čtvrtkmen	80–140	80–140	80–140	80–140	90–140
Višeň	zákrsek	80–110	80–110	80–110	80–110	90–110
	čtvrtkmen	85–110	85–110	85–110	85–110	90–110
Slivoně	jednoletý štěpovanec	65–95	60–95	60–95	60–95	60–95
	zákrsek	85–125	85–125	85–125	85–125	85–125
	čtvrtkmen	95–125	95–125	95–125	95–125	95–125
Meruňka	jednoletý štěpovanec	75–90	75–90	75–90	75–90	90–105
	zákrsek, čtvrtkmen	85–135	85–150	85–145, 85–150	90–145, 90–155	90–145, 90–155
Broskvoň	zákrsek	85–115	85–115	85–115	90–115	90–120
	čtvrtkmen	95–120	95–150	95–105	95–150	95–150
Angrešt	keř	28–40	28–40	28–40	28–40	28–40
	keř kontejnerovaný	65	65	65	65	65
	stromek	45–75	45–75	55–75	60–75	60–75
Rybíz	keř	28–50	25–50	25–50	25–50	25–50
	stromek	45–75	45–75	55–75	60–75	60–75
Maliník	keř	12–25	12–25	12–25	15–25	15–25
	keř kontejnerovaný	35–65	35–65	35–65	35–65	35–65
Ořešák vlašský	špičák	1,00–1,30/1 cm výšky	1,20–1,30/1 cm výšky	1,20–1,50/1 cm výšky	1,20–2/1 cm výšky	1,20–2/1 cm výšky

Pramen: Školkařský svaz OU ČR

Poznámka: U právně chráněných odrůd činí další příplatek u některých dodavatelů 5–30 Kč, u podnoží až 55 Kč

Zahraniční obchod ČR se školkařskými výpěstky ovocných druhů

Saldo zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky ovocných druhů se od roku 2015 pohybuje v kladných hodnotách. Dovoz školkařských výpěstků ovocných druhů má střídavou tendenci. V roce 2021 došlo oproti předchozímu roku k výraznému nárůstu dovozu (téměř o 55 %), tj. na hodnotu 72,5 mil. Kč.

Obdobný vývoj zaznamenal i vývoz školkařských výpěstků ovocných druhů, který v roce 2021 vzrostl o 64,2 % na hodnotu 135,0 mil. Kč.

Školkařské výpěstky ovocných druhů jsou do ČR dováženy z tradičních destinací – a to z Nizozemska, Německa, z Polska, Maďarska a Rakouska. Domácí výpěstky pak směřují především na Slovensko a do Itálie, dále také do Rakouska, Francie a Maďarska.

Celková bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky ovocných druhů (v tis. Kč)

Ukazatel	2014	2015	2016*	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dovoz	64 253	39 996	47 012	48 868	32 355	61 450	46 866	72 506	69 571
Vývoz	60 081	63 480	54 742	61 438	62 830	81 900	82 206	134 962	88 145
Saldo	-4 172	23 484	7 730	12 570	30 475	20 450	35 340	62 456	18 574

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * od 1.1.2016 rozdělení kódu KN 0602 2090 na 0602 2020, 0602 2030, 0602 2080; údaje do 6/2022

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-657-6

Praha 2022